

DOCUMENT ESBORRANY
2a VERSIÓ · JULIOL 2017

ÉSNA
TURA

Estratègia del patrimoni natural
i la biodiversitat de Catalunya

**OBJECTIUS ESTRATÈGICS 2030
I PLA D'ACCIÓ 2017-2021**

**Generalitat
de Catalunya**

Aquest document s'estructura en dos grans apartats:

Àmbits i objectius estratègics	3
Objectius operatius i accions del Pla d'Acció 2017-2021	35

L'Estratègia s'estructura en 6 grans àmbits temàtics: coneixement, conservació, model territorial, polítiques sectorials, governança i implicació social. Per a cadascun dels àmbits s'estableixen objectius estratègics -16 en total- que defineixen les fites a 2030 per aturar la pèrdua de biodiversitat i millorar la conservació i la qualitat del patrimoni natural.

El Pla d'acció concreta aquestes fites en objectius operatius i accions per al període 2017-2021.

Àmbits i objectius estratègics

ÀMBIT 1. Coneixement, informació i seguiment del patrimoni natural.....pàg. 4

1.1 Incrementar la informació i el coneixement dels components del patrimoni natural i del seu estat de conservació

1.2 Millorar la integració, el tractament i l'accessibilitat de la informació sobre el patrimoni natural

ÀMBIT 2. Conservació dels components del patrimoni natural en el context del canvi global.....pàg. 7

2.1 Reforçar la gestió activa i adaptativa del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya

2.2 Millorar la conservació de les espècies autòctones, els ecosistemes i la geodiversitat

2.3 Enfortir la gestió preventiva i evitar la pèrdua neta de biodiversitat en l'àmbit de l'avaluació ambiental

ÀMBIT 3. Model territorial.....pàg. 12

3.1 Planificar la infraestructura verda i integrar-la en l'ordenació del territori

3.2 Recuperar i millorar la funcionalitat de la infraestructura verda

ÀMBIT 4. Integració de les polítiques sectorials.....pàg. 16

4.1 Millorar la contribució de les polítiques agrícoles, ramaderes i forestals a la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat

4.2 Compatibilitzar les activitats marítimes i pesqueres amb la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat

4.3 Incrementar la implicació del sector empresarial i financer en la conservació del patrimoni natural

4.4 Avançar en la compatibilitat de la caça i la pesca continental amb la conservació de la biodiversitat

4.5 Fomentar el respecte per la natura en les activitats turístiques, esportives i de lleure a l'aire lliure

ÀMBIT 5. Organització administrativa, marc legal i fiscalitat.....pàg. 26

5.1 Adaptar els instruments de govern del patrimoni natural als nous reptes de conservació i fer-la més efectiva

5.2 Implantar instruments financers i de fiscalitat favorables a la conservació del patrimoni natural

ÀMBIT 6. Implicació de la societat.....pàg. 30

6.1 Ampliar la consciència de les persones sobre el patrimoni natural i la biodiversitat

6.2 Augmentar la participació individual i col·lectiva en la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat

ÀMBIT 1. Coneixement, informació i seguiment del patrimoni natural

El patrimoni natural és un actiu insubstituïble, un valor en si mateix, del qual depenen el benestar i el progrés de la societat: és necessari tenir-ne més coneixement i més ben organitzat per gestionar-lo millor, avaluar-ne l'estat de conservació i identificar tendències.

OE 1.1 Incrementar la informació i el coneixement dels components del patrimoni natural i del seu estat de conservació

Incrementar la informació sobre els components clau de la biodiversitat i patrimoni natural, per als quals Catalunya té més responsabilitat de conservació d'acord amb el marc legal, és fonamental per a la presa de decisions en la planificació i la gestió del medi natural. Identificar les espècies i els hàbitats clau de Catalunya i generar-ne coneixement sobre el seu paper en els processos ecològics és bàsic per a la gestió del territori en general, i dels espais naturals protegits en particular.

Després de dècades de prolífica recerca biològica i naturalística, es pot afirmar que en l'actualitat disposem d'un notable coneixement de bona part del grups de flora, de fauna, d'ecosistemes i dels elements d'interès del patrimoni geològic presents a Catalunya. Tanmateix, existeixen encara importants mancances i llacunes de coneixement en alguns àmbits, com ara en la diversitat microbiana dels sòls o dels cultius, l'estat de conservació dels pol·linitzadors, cartografiar els hàbitats degradats per poder impulsar-hi projectes de restauració, programar la catalogació dels grups menys coneguts (invertebrats, fongs, algues, etc.) i elaborar-ne llibres vermells, o conèixer com funciona la dinàmica de molts dels processos ecològics dels nostres ecosistemes. També és necessari actualitzar i ampliar molta de la valuosa informació de què ja es disposa, a fi i efecte d'identificar canvis i tendències al llarg del temps que ens alertin de noves amenaces per a la conservació de la biodiversitat, i poder actuar en conseqüència.

Aquest objectiu posa l'accent en la necessitat de centrar els esforços de coneixement en els processos ecològics i els components clau del patrimoni natural sobre els quals hi ha més buits d'informació, i en especial sobre aquells envers els quals Catalunya té més responsabilitat de conservació. Els propers anys caldrà prioritzar els treballs per identificar aquests processos i components clau del patrimoni natural (espècies, hàbitats, ecosistemes, geòtops) i aprofundir en el coneixement de la funcionalitat, distribució, ecologia, grau d'amenaça, raresa o endemicitat, per poder-ne avaluar l'estat de conservació i així prioritzar i orientar adequadament els esforços de gestió.

Entre els components clau per als quals cal disposar de més informació cal destacar especialment els hàbitats marins, per als quals cal aconseguir una cartografia marina homòlogament a com s'ha fet per als hàbitats terrestres. També els punts d'interès geològic més vulnerables requereixen especial atenció, així com la biodiversitat edàfica i els processos ecològics en els quals intervé i els grups de flora i fauna dels quals se'n desconeix l'estat de conservació a Catalunya.

Per generar nova informació de qualitat, és imprescindible que les iniciatives i els projectes de recerca sobre el patrimoni natural es duguin a terme de manera coordinada entre les diferents administracions públiques responsables de la gestió i conservació de la natura i les

universitats i els centres de recerca. És necessari afavorir sinergies, establir agendes compartides entre conservació del patrimoni natural i recerca científica, i evitar la dispersió d'esforços i de la informació generada, i promoure també el compromís del món empresarial amb la recerca. També cal reconèixer i promoure la feina dels investigadors que forneixen aquesta informació, de perfil molt especialitzat i cada vegada més minoritaris, incrementant els recursos públics per a la recerca en matèria de biodiversitat.

Per altra banda, en un escenari marcat pel canvi climàtic i pels canvis socioeconòmics de les darreres dècades, incorporar la dimensió temporal en la informació sobre biodiversitat i patrimoni natural afegeix més qualitat a la informació obtinguda i fa possible detectar tendències i orientar millor la presa de decisions. És per això que cal desplegar un sistema de seguiment global de la biodiversitat de referència estandarditzat, que integri, si s'escau, programes de seguiment vigents, i programar coordinadament altres seguiments que siguin necessaris per a les espècies i els hàbitats clau de Catalunya. A més, l'avaluació i el seguiment continuats dels efectes de les accions que es realitzin són especialment rellevants i imprescindibles en el sistema d'espais naturals protegits, sobre els quals recau una part important de l'acció les polítiques de conservació del patrimoni natural. La rendició de comptes de l'efectivitat d'aquests espais és clau per revisar la presa de decisions al respecte de la seva gestió i maximitzar els seus beneficis sobre el territori.

Resultats esperats per al 2030

- L'any 2030 es disposa de la informació bàsica relativa de tots els components clau del patrimoni natural sobre els quals Catalunya té més responsabilitat de conservació.
- Els programes de seguiment d'hàbitats i espècies d'interès per a la conservació es duen a terme de manera programada i coordinada, i la presa de decisions sobre gestió té en compte l'anàlisi de tendències.
- S'han incrementat i millorat els programes de seguiment de la biodiversitat marina i del litoral i la recollida de dades a Catalunya, i es disposa d'informació suficient per fer una avaluació de l'estat de conservació en què es troba.
- L'avaluació periòdica de l'efectivitat dels espais naturals és un fet, i la dotació de recursos i la planificació de la gestió s'adeqüen als resultats de l'avaluació.

El sistema global d'indicadors del patrimoni natural i la biodiversitat aporta informació periòdica de qualitat, que es té en compte com mesura de riquesa i qualitat de vida del país, i com a eina per avaluar l'estat de la biodiversitat amb més precisió i establir prioritats i models de gestió per fer-la compatible amb altres activitats.

OE 1.2 Millorar la integració, el tractament i l'accessibilitat de la informació sobre el patrimoni natural

És necessari organitzar la informació disponible sobre el patrimoni natural, fer-la accessible, generar coneixement a partir d'ella i difondre'l entre els diversos sectors de la societat (acadèmia, empreses, centres de recerca, entitats de conservació col·legis professionals i població en general) de forma entenedora i en diferents formats i nivells de complexitat.

L'Observatori del patrimoni natural, com a plataforma comuna de tractament i gestió operativa de dades sobre els components del patrimoni natural, ha de ser una estructura unificada capaç d'acollir la informació de les bases de dades existents (com el Banc de

dades de biodiversitat, amb informació de més de 25.000 espècies) però també de fonts d'informació actualment disperses, associades a procediments o a centres diversos, com les vinculades a projectes de seguiment, a processos d'avaluació ambiental, a ciència ciutadana o a programes de recerca científica.

Complementàriament a la recopilació i el tractament de les dades generades sobre els components del patrimoni natural també és necessari integrar la informació del coneixement consuetudinari, derivat de les pràctiques tradicionals, que recullen actualment algunes entitats privades.

A banda de reunir i organitzar la informació disponible, s'ha de fer accessible i facilitar-ne la difusió, enriquint l'argumentari sobre la conservació de la natura a partir de la consideració dels valors i serveis ambientals dels ecosistemes, i de la incidència que tenen sobre el benestar i la qualitat de vida.

Resultats esperats per al 2030

- L'Observatori del patrimoni natural és la plataforma de referència sobre patrimoni natural i biodiversitat, que recull informació detallada, útil per a la presa de decisions i a l'abast de la comunitat científica i docent i de tots els sectors interessats.
- Es reporta amb regularitat el compliment dels objectius previstos en l'Estratègia, la seva incidència en l'acció de Govern i es publiquen informes periòdics de l'estat de conservació del patrimoni natural.

ÀMBIT 2. Conservació dels components del patrimoni natural en el context del canvi global

La conservació del patrimoni natural fa front a la pèrdua de biodiversitat i contribueix a l'adaptació i la mitigació del canvi climàtic: és necessari protegir espais, recuperar espècies, restaurar ecosistemes, gestionar els espais humanitzats i aturar la pèrdua de biodiversitat associada a l'activitat humana. I alhora avançar en el vincle entre conservació i gestió sostenible del medi i la planificació i gestió de les activitats que s'hi desenvolupen.

OE 2.1 Reforçar la gestió activa i adaptativa del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya

Catalunya compta amb un sistema d'espais naturals protegits resultat d'un intens procés de reconeixement i declaració de diverses figures de protecció establertes al llarg de més de 35 anys, que cobreix més del 30% del país amb una notable representació dels hàbitats, espècies i paisatges més rellevants del país per a la conservació. Hi conflueixen, a més, figures de protecció internacional, com les derivades del Conveni de Ramsar, d'espècies migratòries, del CITES, o del Conveni de protecció de la Mediterrània, com també les derivades de Nacions Unides com les reserves de la biosfera, on es gestiona un territori molt humanitzat en el qual l'activitat productiva hi té un pes important.

Amb la declaració dels diversos espais naturals de protecció especial que conformen la xarxa de parcs naturals, l'aprovació del Pla d'espais d'interès natural l'any 1992 i, posteriorment, amb la declaració de la xarxa Natura 2000 en el període comprès entre els anys 2006 i el 2014, aquest procés de creixement del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya es pot considerar pràcticament consolidat. Tot i que cal resoldre algunes mancances per tal que el sistema sigui realment representatiu, divers i equilibrat, i es garanteixi la conservació dels valors naturals que allotja, en aquestes darreres tres dècades s'ha aconseguit una bona protecció legal dels espais naturals.

No obstant això, la protecció operativa i l'efectivitat del sistema d'àrees protegides estan condicionades al desplegament complet dels seus instruments de planificació i gestió. Per això en aquest moment resulta imprescindible posar en marxa els nombrosos instruments de planificació dels espais naturals protegits pendents d'aprovar, perquè la prioritat és millorar la gestió més que no pas ampliar el sistema. Aquests instruments han d'incorporar les especificitats territorials i ambientals de cada espai, els compromisos derivats de la implantació de la xarxa Natura 2000 i altres mandats internacionals, i l'escenari del canvi global. També han de tenir en compte i integrar la diversitat d'agents implicats en la planificació, com s'apunta a l'àmbit de governança.

En el context del canvi global, la gestió dels espais naturals protegits ha de ser una prioritat i aquesta ha de ser necessàriament adaptativa i s'ha de poder ajustar en cada moment en funció dels canvis en l'entorn i del grau de consecució dels objectius de conservació que posin de manifest els programes de seguiment i avaluació. Igualment, la gestió ha d'incorporar fórmules que impliquin a les administracions locals, les entitats ambientals i també a propietaris, particulars i altres agents privats, en funció de les característiques i necessitats de cada territori.

L'impuls a la gestió del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya ha de complementar-se amb d'altres línies de treball com: 1) la protecció de sistemes naturals i

seminaturals poc representats encara en el sistema; 2) la declaració de nous espais de protecció especial, supeditada sempre al compliment dels objectius de conservació i gestió dels espais ja declarats; 3) una major protecció de les zones humides; 4) l'adquisició, per part de les administracions públiques, de finques que requereixen la màxima protecció; 5) la integració en el sistema d'espais protegits d'àrees designades per altres instruments específics o sectorials que tinguin com a objectiu principal la conservació de la biodiversitat; 6) la renaturalització d'àrees del territori per recuperar processos ecològics perduts; 7) el tractament diferenciat d'hàbitats i altres elements ja inclosos dins el sistema (com els espais litorals sotmesos a altes pressions o els àmbits especialment rellevants per la presència de flora amenaçada); 8) la incorporació dels espais d'interès geològic.

Ahora, la gestió dels espais naturals protegits ha de posar en valor el coneixement local de la biodiversitat i aquelles activitats que han permès conservar el patrimoni natural mitjançant l'ús sostenible dels recursos naturals, i allà on sigui necessari per objectius de conservació, fomentar la recuperació d'espais agraris amb agricultura tradicional i la recuperació dels mosaics agroforestals. Així mateix, les àrees marines protegides mereixen un tractament diferenciat, donada la seva especificitat i el retard que ha tingut el desplegament d'instruments per a la conservació marina en el nostre país.

Per tot això, aquest objectiu estratègic apunta de forma prioritària a la necessitat de dotar el sistema d'espais naturals protegits dels recursos indispensables per consolidar-ne l'estructura, aprovar els instruments de planificació pendents i posar en marxa una gestió efectiva i adaptativa que millori l'estat de conservació del patrimoni natural que és objecte de protecció.

Resultats esperats per al 2030

- L'any 2030 Catalunya compta amb un sistema d'espais naturals protegits ampli i representatiu de la riquesa i diversitat del patrimoni natural del nostre país. Han esdevingut motors per al desenvolupament del territori i es gestionen de manera adaptativa, en funció dels canvis de l'entorn i dels resultats assolits, i compten amb la participació activa d'agents privats, propietaris, el Tercer Sector Ambiental i les administracions locals.
- A més dels espais del Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) i de la xarxa Natura 2000, s'han integrat en el sistema d'espais naturals protegits altres espais i figures de protecció, com ara les Reserves Fluvials, les zones humides i els espais d'interès geològic.
- Els espais que componen el sistema compten amb els recursos legals, econòmics i humans necessaris per dur a terme una gestió activa i efectiva orientada a l'assoliment dels objectius de conservació i adaptada a l'escenari de canvi global, i amb els instruments d'anàlisi, planificació, gestió, seguiment i avaluació que requereixen.
- S'han creat els òrgans de govern i de gestió adequats per a cada espai, en funció dels objectius, la intensitat de gestió i les especificitats de cada territori. Això afecta des d'espais de gestió estrictament pública, fins a àrees de gestió privada passant per les que tenen fórmules de gestió compartida.
- S'ha consolidat la xarxa europea Natura 2000, amb la gestió activa de totes les espècies i els hàbitats que ho requereixen, i el desplegament dels instruments de gestió i finançament que els són propis.

- S'ha desenvolupat un sistema d'espais naturals marins protegits eficaç, amb la implementació de les eines de gestió diferenciades i específiques que precisen aquests espais.
- S'ha consolidat un sistema de reconeixement de les àrees protegides per iniciativa privada.
- La geodiversitat s'ha equiparat a la resta de components del patrimoni natural en matèria de planificació, gestió i presa de decisions

OE 2.2 Millorar la conservació de les espècies autòctones, els ecosistemes i la geodiversitat

Per la seva ubicació biogeogràfica, la diversitat geològica i el mosaic d'usos que s'hi ha desenvolupat secularment, Catalunya constitueix un territori amb una riquesa d'espècies, hàbitats i patrimoni geològic molt destacable en comparació amb d'altres regions similars a Europa. Forma part d'un dels 35 territoris amb més biodiversitat del planeta i amb més alt grau d'amenaça (els anomenats *biodiversity hotspots*). La diversitat d'hàbitats i d'espècies que hi són presents és una de les més altes de l'àmbit europeu i també del Mediterrani. Al nostre territori s'hi han citat més de 31.000 espècies i més de 600 hàbitats naturals i seminaturals diferents, caracteritzats per un alt grau d'endemicitat. I encara no s'ha pogut avaluar tota la biodiversitat del país, que s'estima que pot ser superior a les 40.500 espècies. A més, essent un territori secularment intervingut i transformat també cal no oblidar l'agrobiodiversitat, un component essencial de la biodiversitat estretament vinculat a la nostra evolució cultural al qual també és necessari dedicar més esforços de conservació.

La diversitat d'ecosistemes, hàbitats, espècies i geologia té un valor incalculable, tant des del punt de vista estrictament natural, com també social i econòmic, però al mateix temps ens atorga una gran responsabilitat per garantir-ne, mitjançant una gestió adequada, no només la conservació, sinó també la millora de la seva qualitat. La finalitat última és assegurar un ús racional dels recursos naturals i els elements del patrimoni natural i una transmissió d'aquest patrimoni a les generacions futures en un estat de conservació millor del que hem rebut.

Per conservar i per millorar l'estat en què es troben els components del patrimoni natural, a banda d'aprofundir en el coneixement que se'n té, és necessari aprovar instruments específics de protecció i reconèixer la contribució que hi tenen algunes activitats com l'agricultura ecològica la gestió forestal sostenible i la silvicultura propera a la natura. Respecte a la conservació de les espècies de fauna i flora, fins a data d'avui s'ha aprovat el Catàleg de protecció de flora amenaçada, així com alguns plans de conservació, recuperació i reintroducció d'espècies emblemàtiques de fauna. Tanmateix, resta pendent l'aprovació d'instruments molt rellevants com el Catàleg de fauna amenaçada, els plans de recuperació de moltes espècies amenaçades, l'Estratègia catalana de conservació de la flora i d'una normativa que garanteixi la conservació del patrimoni geològic. També és necessari frenar l'elevada mortalitat accidental d'algunes espècies de fauna per impactes directes amb activitats humanes i infraestructures, i identificar els hàbitats més amenaçats i els més degradats, per aplicar-hi mesures de restauració i millora. Cal preveure i fomentar mesures de conservació de la flora *ex-situ* i fer front a l'expansió de les espècies exòtiques invasores, i també d'altres espècies que, per desequilibris ecològics assoleixen densitats excessives i causen danys al patrimoni natural al sector productiu i han esdevingut un risc per a la població. La prevenció de l'entrada i l'expansió de les espècies exòtiques invasores

representa un repte urgent que l'Estratègia considera com a prioritari, i caldrà desplegar mesures específiques i invertir més esforços per fer-hi front, ja que constitueix la segona causa de pèrdua de biodiversitat a escala mundial.

Resultats esperats per al 2030

- Catalunya disposa d'informació actualitzada i d'instruments normatius periòdicament revisats que garanteixen la protecció de les espècies amenaçades, els hàbitats i ecosistemes i el patrimoni geològic de més interès de conservació.
- D'acord amb el marc normatiu, s'han aprovat els instruments estratègics imprescindibles per a la conservació de la biodiversitat i la geodiversitat com ara les Estratègies de conservació de la flora i la fauna, els Plans de conservació, recuperació i reintroducció de les espècies prioritàries, l'Estratègia de coordinació dels centres de conservació *ex-situ* i de recuperació d'espècies i l'Estratègia per a la prevenció i control de les espècies exòtiques invasores, entre d'altres, i s'han aplicat la major part de les mesures i accions que preveuen.
- S'ha desenvolupat una cartografia actualitzada de l'estat de conservació dels hàbitats de Catalunya, en base a la qual ja s'està desenvolupant un programa de restauració dels hàbitats degradats prioritzat a partir de criteris ecològics i socioeconòmics.
- Es disposa, de forma consolidada, dels recursos necessaris per executar accions per a la conservació activa i preventiva de les espècies, els hàbitats i el patrimoni geològic d'interès prioritari.
- La mortalitat accidental de la fauna s'ha reduït gràcies al desplegament d'instruments i l'aplicació de mesures de prevenció i correcció específiques.

OE 2.3 Enfortir la gestió preventiva i evitar la pèrdua neta de biodiversitat en l'àmbit de l'avaluació ambiental

Se sap que la pèrdua de biodiversitat a Europa ja està generant elevats costos econòmics, tot i que encara no estan suficientment detallats per la complexitat que representa calcular-los. Amb l'escenari del canvi climàtic, a més, es pot agreujar la situació –el Grup Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic (IPCC) treballa en un informe especial sobre desertificació, degradació forestal, gestió sostenible, seguretat alimentària i fluxos de gasos d'efecte hivernacle.

La gestió preventiva es basa en l'avaluació d'impacte ambiental –tant de projectes com de plans i programes– i té com a objectiu evitar els impactes sobre el patrimoni natural mitjançant l'aplicació de normatives i processos que els prevenen i eviten abans que es produeixin. La No Pèrdua Neta (*No Net Loss*) és un mecanisme de gestió preventiva i s'emmarca, juntament amb l'aplicació de la jerarquia de mitigació, dins el principi de precaució i, per analogia amb el de "qui contamina paga", dins el de "qui destrueix la biodiversitat, paga".

L'avaluació ambiental és una de les eines clau per aconseguir integrar l'objectiu de No Pèrdua Neta i aturar la degradació progressiva de la biodiversitat i dels serveis i funcions que proveeixen els ecosistemes. L'avaluació ambiental és un procés que s'ha desplegat de forma àmplia a Catalunya i que permet avaluar els plans, els programes, els projectes i les

activitats que tenen incidència sobre el medi ambient en general, i sobre la conservació del patrimoni natural en particular, i introduir-hi mesures preventives, correctores o compensatòries dels seus impactes.

Els darrers anys, Catalunya ha consolidat l'avaluació ambiental i així ho demostra l'elevat nombre d'instruments de planificació sectorial (inclosos els planejaments urbanístic i territorial), projectes i activitats tramitats. L'aplicació d'aquest procediment ha permès evitar l'impacte ambiental de nombrosos plans, programes i projectes, i en molts casos minimitzar-los i corregir-los. Malgrat això, no s'ha pogut evitar que, amb l'execució i desenvolupament d'aquests instruments, es produís una pèrdua de biodiversitat tot i aplicant mesures preventives o correctores. Per això, amb aquest objectiu es preveu millorar el procediment d'avaluació ambiental i impulsar nous instruments, respecte als impactes residuals, per identificar amb precisió durant el procés d'avaluació, la biodiversitat que es perdrà. Establir nous procediments sistematitzats de compensació dels impactes és una de les vies que cal desenvolupar per assolir la No Pèrdua Neta de biodiversitat associada, juntament amb la millora de la qualitat dels estudis d'impacte ambiental i el seguiment sistemàtic de les mesures correctores acordades. En aquest sentit, cal disposar d'instruments de compensació dels impactes residuals, com per exemple els bancs de conservació, en els quals ha de prevaldre el criteri que la biodiversitat compensada sigui equivalent a la perduda.

Així mateix, caldrà atendre les necessitats que es generin dels processos de transició energètica i el canvi cap a un model basat en les energies renovables a Catalunya. Els projectes que se'n derivin hauran de desenvolupar-se garantint la integritat del patrimoni natural i en tots els casos, generar les compensacions necessàries per aconseguir-ne la compatibilitat amb la conservació de la biodiversitat mitjançant la jerarquia de mitigació, la pèrdua neta i el guany net.

Resultats esperats per al 2030

- Els plans, programes, projectes i activitats amb un efecte directe o indirecte sobre la biodiversitat han integrat la jerarquia de mitigació des de les fases inicials de disseny.
- Tots els projectes que per la seva naturalesa són objecte d'avaluació ambiental incorporen mesures compensatòries per garantir la No Pèrdua Neta de biodiversitat, de les quals es fa un seguiment acurat.
- Catalunya disposa d'un sistema propi de compensacions, per tal que el balanç entre els impactes negatius i els positius associats a un pla, programa o projecte s'acostin al màxim possible a zero o fins i tot que el balanç sigui positiu amb un guany de biodiversitat.

ÀMBIT 3. Model territorial

Implantar un model territorial i econòmic compatible amb la conservació del patrimoni natural garanteix la provisió dels serveis dels ecosistemes, vitals per a la salut i el benestar de la societat: cal incorporar la infraestructura verda a la planificació territorial, superar la fragmentació d'hàbitats i conservar i restaurar la connectivitat ecològica.

OE 3.1 Planificar la infraestructura verda i integrar-la en l'ordenació del territori

La infraestructura verda és un concepte que s'estableix per primer cop en l'Estratègia 2020 de la Unió Europea sobre la biodiversitat. Es defineix com una xarxa d'àrees naturals i seminaturals d'alta qualitat, planificada de forma estratègica, gestionada per garantir la prestació dels serveis ecosistèmics i els processos ecològics.

Els components del territori que es considera que han d'integrar la infraestructura verda són tots aquells que contribueixin a garantir la conservació de la biodiversitat i alhora la provisió dels serveis ecosistèmics que aquesta proporciona a la societat. Els espais naturals protegits, que configuren el nucli de qualsevol infraestructura verda; les platges, els penya-segats i altres zones costaneres i litorals; els paisatges protegits; les àrees agrícoles en mosaic d'alt valor natural; els boscos públics, les reserves i parcs forestals i altres masses forestals que aporten serveis ecosistèmics; els parcs agraris periurbans i metropolitans; els connectors ecològics i els corredors biològics i altres elements que afavoreixin la connectivitat ecològica, com són els fons de vall o les vies pecuàries de ramaderia extensiva. Tots aquests elements de la matriu territorial i altres que són font essencial de coneixement tradicional, del sentit de pertinença i de nombrosos serveis culturals poden ser susceptibles de ser considerats part de la infraestructura verda. Aquesta concepció va més enllà d'una visió centrada en àrees protegides i corredors que les connecten. Entén la biodiversitat com a part essencial del territori convertint-lo en un sistema socioecològic multifuncional.

Els rius, els torrents, les rieres, les rambles, els aiguamolls, els llacs i altres elements de la xarxa hidrològica superficial i subterrània, també són components clau de la infraestructura verda. Aquests elements tenen una funció essencial en la conservació d'una part important de la biodiversitat del país, que depèn directament d'aquests ambients aquàtics, i també esdevenen una font essencial de recursos naturals i de riquesa. Els ecosistemes aquàtics tenen la capacitat de proveir serveis clau directes i indirectes per a la nostra supervivència, com per exemple, proporcionar aigua dolça per al consum, recarregar els aqüífers, aportar al mar els sediments que afavoreixen la regeneració de platges i deltes, la productivitat marina i les activitats pesqueres, o configurar espais de gran bellesa estètica per al gaudi recreatiu o esportiu. Per la seva complexitat, constitueixen un sistema socioecològic propi i sovint se'ls assigna la denominació específica "d'infraestructura blava".

La infraestructura verda ha de complir dues condicions fonamentals: 1) ser multifuncional, qualitat que la fa compatible amb les activitats productives agrícoles, ramaderes i forestals, i alhora generar múltiples funcions ecològiques que es tradueixen en serveis ecosistèmics per a la societat; i 2) garantir la connectivitat ecològica, estructural i funcional del territori, protegint les connexions existents i restaurant les que s'han degradat.

Així mateix, la infraestructura verda ha de ser multiescalar, i dissenyar-se seguint un gradient entre els territoris rurals i els periurbans i urbans, desplegant-se des de l'escala de

paisatge fins a l'escala local. Els serveis ecosistèmics que proveeix la infraestructura verda són tan o més importants per al nostre sistema socioeconòmic com els que proporcionen altres xarxes de serveis ja existents, com per exemple les infraestructures de mobilitat, de telecomunicacions o energètiques.

A Catalunya, en els darrers anys, l'ordenació i la planificació territorial han adoptat alguns enfocaments alineats amb el concepte d'infraestructura verda promogut des de la Unió Europea. Per exemple, incorporant en la classificació del sòl dels diversos plans territorials parcials i d'altres instruments de planificació urbanística d'escala inferior els conceptes de connectivitat, valor natural, valor paisatgístic o valor agrícola. Un altre exemple són els catàlegs del paisatge de Catalunya, que incorporen una valoració dels elements rellevants que contribueixen a definir els diversos paisatges regionals, molts d'ells vinculats amb la biodiversitat i el patrimoni natural, i dels quals s'ha d'aconseguir una bona integració en els instruments de planificació territorial.

D'acord amb la Comunicació de la Comissió al Parlament Europeu sobre la Infraestructura Verda (COM/2013/0249) i les publicacions que s'han generat al respecte, és necessari aprofundir en les interaccions dels diferents usos del sòl amb la biodiversitat per planificar de forma més coherent i 1) localitzar els millors llocs per dur a terme projectes de millora d'hàbitats, recuperació d'ecosistemes o millorar la connectivitat entre zones protegides; 2) allunyar les obres d'infraestructures de les zones naturals especialment sensibles, derivant-les cap a zones menys vulnerables i millorant-ne la integració en el territori; i 3) identificar zones multifuncionals on puguin desenvolupar-se usos del sòl compatibles amb el manteniment i la recuperació dels ecosistemes i dels serveis que proveeixen.

En aquest context, aquest objectiu estratègic prioritza treballar per als propers anys en la identificació dels components que han de formar part de la infraestructura verda de Catalunya i que, per tant, aporten un servei essencial al país, i de quina manera aquesta planificació s'ha d'articular amb la resta d'instruments d'ordenació territorial. Així mateix, també cal posar l'accent en la planificació de la infraestructura blava amb un enfocament integral –i no només hidràulic o d'aprofitament de l'aigua-, tenint en compte les funcions ecològiques i ambientals dels rius, les rieres, els aiguamolls i la resta d'ecosistemes aquàtics, i la seva contribució a la conservació de la biodiversitat i al nostre benestar.

Resultats esperats per al 2030

- Catalunya ha consolidat una infraestructura verda que garanteix la connectivitat ecològica, la prestació dels serveis ecosistèmics i la conservació de la biodiversitat a les diverses escales territorials.
- La infraestructura verda s'ha integrat en la planificació i l'ordenació del territori, en l'urbanisme, i especialment en la gestió dels espais rurals.
- Es disposa d'una cartografia completa dels serveis ecosistèmics de Catalunya que permet conèixer la multifuncionalitat del territori i ordenar-lo d'acord amb aquesta qualitat.
- La planificació dels rius, rieres, zones humides i d'altres elements de la infraestructura blava s'ha desplegat plenament sota criteris ecosistèmics. Les reserves naturals fluvials gaudeixen d'un règim de protecció que garanteix la conservació de les seves funcions ecològiques, la biodiversitat aquàtica i la provisió dels serveis ecosistèmics.

OE 3.2 Restaurar i millorar la funcionalitat de la infraestructura verda

De forma anàloga amb el que succeeix amb d'altres xarxes de serveis que es despleguen en el territori, i de les quals depenem, la infraestructura verda també requereix ser conservada i gestionada de forma òptima per garantir-ne la funcionalitat i la provisió a llarg termini dels serveis ecosistèmics que ens aporta.

Aquest objectiu estratègic se centra precisament en garantir la continuïtat dels processos i funcionalitats ecològiques essencials que es donen en el territori que configura la infraestructura verda i també recuperar aquelles que s'han perdut. Per afavorir els processos de renaturalització i reforç de la infraestructura verda, els propers anys és necessari programar actuacions amb els següents objectius: 1) millorar l'estat de conservació de la biodiversitat i de les funcions ecosistèmiques i ampliar-ne la qualitat; 2) restablir la connectivitat ecològica; 3) recuperar el paisatge en espais naturals i seminaturals degradats; 4) renaturalitzar o recuperar espais agraris segons la funcionalitat que calgui prioritzar en cada territori i espais marginals i degradats de l'àmbit urbà i periurbà; 5) millorar la capacitat de la infraestructura verda per oferir serveis recreatius compatibles amb els valors naturals i les activitats agrícoles i forestals; 6) promoure solucions basades en la natura, alineades amb els processos naturals per tal de disposar d'un territori més resilient front el canvi climàtic i 7) sensibilitzar la població a partir de la valorització del patrimoni natural i la difusió de les accions realitzades.

El repte és molt rellevant, perquè no només es tracta de reconèixer l'existència d'una infraestructura verda en el territori, sinó de gestionar-la adequadament: a Catalunya per exemple, hi ha inventariats més d'un miler de passos de fauna elements molt importants per mantenir la permeabilitat de carreteres i altres vies de transport, però que encara no es gestionen de forma planificada. Aquesta mesura ha de complementar-ne d'altres que s'orienten a aconseguir un model de mobilitat més sostenible i més compatible amb la conservació de la biodiversitat.

Per altra banda, també cal promoure l'aplicació de solucions basades en la natura en àmbits de gestió que tradicionalment no les han considerat. La natura pot ajudar a trobar noves solucions als problemes i conflictes de gestió del territori, tècnicament viables, basades en les propietats i característiques dels ecosistemes i que resolen les nostres necessitats d'una manera menys costosa, alhora que contribueixen a conservar la biodiversitat i fan les nostres ciutats més saludables. L'adaptació i la mitigació del canvi climàtic, la regulació de la qualitat de l'aire, la reducció del risc front els desastres naturals, el control de plagues, el desenvolupament urbà sostenible o la gestió dels recursos naturals són alguns dels àmbits en els quals l'aplicació de solucions basades en la natura pot esdevenir més útil i menys costosa que les solucions més convencionals i ambientalment més impactants.

Pel que fa a la infraestructura blava, l'execució de les accions i mesures que preveu la Directiva Marc de l'Aigua a Catalunya contribueixen a assolir aquest objectiu estratègic en l'àmbit dels ecosistemes aquàtics que en formen part. És l'instrument d'aplicació obligada als estats membres de la Unió Europea per assolir un bon estat ecològic i químic de les masses d'aigua superficials i un bon estat químic i quantitatiu de les masses d'aigua subterrànies, i per convertir la nova cultura de l'aigua en una política específica, que s'ha de coordinar amb la resta de polítiques sectorials. Les mesures de la Directiva Marc de l'Aigua ja s'estan fent efectives a Catalunya i el desplegament de l'Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya reforça l'aplicació d'aquelles que tenen un impacte més positiu i rellevant en la conservació de la biodiversitat i els processos ecològics. Sempre sota el

prisma de mantenir un enfocament global ecosistèmic que s'orienti a recuperar la qualitat funcional i la riquesa biològica dels sistemes aquàtics superficials.

Resultats esperats per al 2030

- S'han identificat els punts crítics per a la connectivitat ecològica del territori a Catalunya, tant terrestres com fluvials, i s'hi ha actuat en la majoria d'ells per restablir les connexions perdudes més prioritàries.
- S'ha consolidat l'execució d'un programa de millora de la infraestructura verda, que anualment preveu actuacions en diversos punts del territori per tal de reforçar i recuperar la funcionalitat ecològica dels ecosistemes, els hàbitats, les espècies i el paisatge.
- L'aplicació de solucions basades en la natura s'ha normalitzat a Catalunya i és un recurs utilitzat habitualment, que preveu tècniques menys costoses, multifuncionals i que no només permeten una relació més respectuosa amb la natura, sinó que també contribueixen a recuperar biodiversitat perduda.
- S'ha assolit el bon estat de conservació ecològic i químic de les masses d'aigua superficials i el bon estat químic i quantitatiu de les masses d'aigua subterrànies que preveuen la Directiva Marc de l'Aigua i la Directiva Hàbitats.
- S'ha completat l'inventari d'estructures de connectivitat i aquestes es gestionen adequadament per garantir la permeabilitat de les infraestructures de transport terrestre de Catalunya.

ÀMBIT 4. Integració del patrimoni natural en les polítiques sectorials

La natura és motor de desenvolupament local i de dinamització econòmica i amplifica els beneficis i les oportunitats econòmiques en tots els sectors: aprofundir en la integració dels objectius de conservació de la natura en les polítiques sectorials disminueix les tensions sobre el patrimoni natural, dona coherència a l'acció de govern, i millora la qualitat de vida de les persones.

OE 4.1 Millorar la contribució de les polítiques agrícoles, ramaderes i forestals a la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat

Durant les darreres dècades, la dinàmica territorial i econòmica de les zones rurals de Catalunya, en termes generals, s'ha polaritzat. El despoblament de determinades àrees ha reduït notablement les activitats agrícoles, ramaderes i forestals de caràcter extensiu, que tradicionalment havien creat i mantingut el mosaic agroforestal característic del paisatge del nostre país, al qual estan vinculats nombrosos hàbitats i espècies d'interès per a la conservació. L'abandonament rural ha afavorit els processos de naturalització i recuperació de determinats ecosistemes històricament intensament transformats, com els forestals, però també una pèrdua d'hàbitats seminaturals sotmesos a gestió humana molt rics en biodiversitat. Per exemple, alguns hàbitats específics com les planes cerealístiques de secà i determinats tipus de prats de pastura extensiva, avui estan en risc de desaparèixer per la manca d'una intervenció humana que n'afavoreix la diversitat.

Al contrari, la intensificació de determinats aprofitaments vinculats a les activitats agrícoles i ramaderes en determinades àrees, l'increment de l'ús de fertilitzants inorgànics, purins i plaguicides, el consum d'aigua i la pèrdua de varietats locals han provocat un empobriment dels components de la biodiversitat associada als medis agraris, donant lloc a sistemes molt artificialitzats. En molts casos, acompanyats de processos molt intensos de creixement urbanístic.

Aquestes dues tendències en l'evolució del paisatge rural, pràcticament antagòniques, però ambdues amb conseqüències directes sobre la biodiversitat, s'estan generalitzant a tot el planeta, provocant un increment dels serveis ecosistèmics d'aprovisionament, en detriment de les funcions ecològiques i dels serveis de regulació i culturals. La situació porta a importants desequilibris i riscos per a les societats humanes. Per exemple, sobre aspectes com la seguretat alimentària, la importació d'aliments i l'increment de la petjada ecològica de les relacions comercials i productives.

En conjunt però, s'estima que actualment les externalitats positives de l'activitat agrària de Catalunya superen les negatives i arriben a multiplicar per quatre el pes econòmic directe de l'activitat. D'aquestes externalitats, les derivades dels serveis proporcionats per la biodiversitat dels paisatges rurals són les que tenen un pes més significatiu, segons dades de l'estudi sobre el valor ocult de l'activitat agrària de Catalunya actualitzat l'any 2017.

Davant les tendències generalitzades de pèrdua de biodiversitat, les polítiques comunitàries en els àmbits agrícola, ramader i forestal han fet un esforç per incorporar criteris ambientals, i específicament de conservació de la biodiversitat i el patrimoni natural, amb la ajuda del finançament europeu. Cal millorar però, el desenvolupament dels instruments financers proposats per la UE a Catalunya per transitar cap a un model que incorpori la conservació dels ecosistemes i dels seus serveis en les activitats agrícoles, ramaderes i forestals. El

compliment dels objectius de la PAC i les mesures de *greening* que preveu haurien de tenir un impacte mesurable sobre la conservació de la biodiversitat, especialment pel que fa a les Superfícies d'Interès Ecològic previstes a la PAC actual.

La intensificació de l'activitat agrària, els canvis en l'ús del sòl i l'abandonament de terres agrícoles i forestals no han incidit només sobre la pèrdua de biodiversitat, sinó que han tingut també efectes negatius en altres aspectes, com ara la pèrdua d'agrobiodiversitat, o l'increment dels grans incendis forestals. Això és conseqüència, d'una banda, de les mancances dels models agrari i forestal actuals, que han de reorientar-se per adaptar nous instruments de planificació, gestió i finançament adequats per donar resposta a la demanda productiva i l'impuls de la bioeconomia. D'una altra, de l'increment de la demanda de la societat per mantenir el conjunt dels altres beneficis i serveis que proporcionen aquestes activitats i els territoris en els que es desenvolupen.

L'agricultura i la ramaderia són activitats essencials per a l'economia i per avançar cap a models d'autoabastiment i sobirania alimentària. Construeixen el paisatge rural que, sempre que mantingui un equilibri amb el seu entorn, proporciona hàbitats clau per a la biodiversitat. Alhora, la biodiversitat dels ambients agraris aporta nombrosos avantatges per a les activitats agràries si se saben trobar les sinergies adequades amb els components del patrimoni natural. És necessari trobar mecanismes i instruments perquè les activitats agràries integrin la conservació de la biodiversitat en els seus models d'explotació, i quant a la gestió forestal, perquè es tingui en compte el paper polifuncional que tenen els boscos.

Com a conseqüència de l'abandó de l'activitat agrícola i la disminució de l'activitat al bosc, la superfície forestal de Catalunya ha continuat augmentant en la darrera dècada fins assolir actualment 2.070.000 hectàrees -el 64% de la superfície del país. Tal i com es descriu al Pla General de Política Forestal de Catalunya (2014-2024), d'aquesta superfície, aproximadament 1.300.000 hectàrees corresponen a superfície arbrada i coberta per boscos -el que representa el 40% de la superfície de Catalunya. En aquest escenari, la propietat forestal i les associacions que les agrupen hi tenen un paper clau, ja que el territori que gestionen allotja una part molt important de la biodiversitat del país i proveeix de nombrosos serveis ecosistèmics a la societat. Reforçar els objectius i les accions específiques de conservació del patrimoni natural en la gestió forestal ha de contribuir, no només a preservar les espècies i els hàbitats, sinó també a valoritzar els productes forestals obtinguts de forma planificada i compatible amb els valors naturals i els serveis ecosistèmics dels boscos, atès que la gestió forestal mal planificada pot ser molt perjudicial per a la biodiversitat. Així mateix, també cal valorar el rol que la biodiversitat pot tenir en l'increment de la resiliència dels ecosistemes forestals front els efectes que tindrà el canvi climàtic sobre el seu funcionament i els serveis que presten.

Per això, aquest objectiu s'alinea amb l'objectiu 3 de l'Estratègia de la UE sobre la biodiversitat fins 2020, i apunta a la necessitat de reconèixer que les activitats agrícoles, ramaderes i forestals són fonamentals per a la conservació del patrimoni natural de Catalunya i incorporar objectius de conservació en aquestes polítiques de forma complementària als objectius de producció i de promoció de la bioeconomia. Continuar potenciant la producció agroecològica i sostenible, permetrà augmentar els impactes positius de l'activitat agrària en el medi i incrementarà el reconeixement del valor afegit d'aquests productes.

Així mateix, en els propers anys cal resoldre aspectes clau de la gestió de la biodiversitat que incideixen sobre els sectors agrícola, ramader i forestal, com ara minimitzar els danys causats per la fauna salvatge, desenvolupar una model de gestió adaptativa a les explotacions o potenciar la biodiversitat útil per a millorar la productivitat, i que han de

permetre superar la dicotomia entre producció i conservació. Així mateix, en els propers anys també cal avançar en fórmules per reconèixer el paper d'aquestes activitats en el manteniment dels serveis ecosistèmics que aporten a la societat.

Resultat esperats per al 2030

- L'any 2030 les polítiques agrícoles, ramaderes i forestals impulsen models productius que incorporen la conservació de la biodiversitat i el patrimoni natural com un objectiu essencial.
- Els instruments de finançament públic i de col·laboració públic-privada han esdevingut una eina principal per mantenir i millorar la conservació de la biodiversitat en l'activitat agrícola, ramadera i forestal, amb un benefici òptim per als sectors productius i també per a la societat, i sense que els costos recaiguin sobre els productors.
- Les tendències negatives de pèrdua de la biodiversitat en els medis agrícoles s'han revertit amb la recuperació d'activitats que mantenen els mosaics agroforestals i amb la reconversió cap a aprofitaments més compatibles amb la biodiversitat.
- L'explotació forestal ha esdevingut una activitat d'aprofitament de recursos naturals estratègica per a la bioeconomia i per això incorpora, de forma concertada, objectius i mesures per a la conservació i el foment de la biodiversitat en la planificació i la gestió del bosc. S'ha superat la dicotomia entre producció i conservació mitjançant la col·laboració i la cooperació, es reconeix la naturalesa polifuncional dels sistemes forestals i es valora socialment la contribució de les pràctiques sostenibles del sector forestal a la conservació de la biodiversitat en aquests ecosistemes.
- La societat valora els productes agrícoles, ramaders i forestals obtinguts mitjançant procediments d'explotació sostenible, com la producció agrària ecològica, la gestió forestal sostenible i la silvicultura propera a la natura, vinculats a la conservació dels ecosistemes i dels seus serveis, i els prioritza front d'altres que no tenen en compte la conservació de la biodiversitat en la seva producció.
- Les mesures de conservació de la biodiversitat aplicades en explotacions agràries i forestals es compensen degudament de manera que la contribució a la millora i la conservació de la biodiversitat és un valor afegit i socialment reconegut. S'han desenvolupat models de pagament pels serveis ecosistèmics que aquestes activitats proveeixen a la societat, fet que permet repercutir favorablement en el manteniment de les pràctiques d'explotació sostenible.
- El foc s'ha incorporat com a instrument de gestió dels ecosistemes. S'ha reduït el combustible i la seva continuïtat mitjançant un increment de l'activitat agroforestal amb visió ecosistèmica i s'ha minimitzat el risc d'incendis forestals extrems i incontrolables, millorant l'adaptació al canvi climàtic.

OE 4.2 Compatibilitzar les activitats marítimes i pesqueres amb la conservació de la biodiversitat

La Mediterrània és el quart mar amb més biodiversitat marina del planeta, amb unes 17.000 espècies descrites fins el moment i amb un 28% d'endemismes, i amb una enorme variabilitat i complexitat ambiental, que n'incrementa la singularitat ecològica.

Catalunya ha estat depenent d'aquesta riquesa biològica durant mil·lennis, contribuint al desenvolupament social i econòmic de les societats que hi han viscut al llarg del temps, i sobretot en les seves àrees costaneres, on actualment es concentra la major part de la població i de la pressió humana. Lluny de tornar-se més feble, la nostra dependència del mar es preveu que sigui cada cop més gran, com a font d'aliments o medicaments, com a mitjà per transportar mercaderies o com a espai de gaudi turístic i recreatiu.

Però el repte és gran. Més dependència del mar també comportarà un increment en els riscos per a la conservació de la biodiversitat específica d'aquest medi, per l'aparició de noves amenaces sobre mar que després de segles de pressió humana, està en una situació de vulnerabilitat molt elevada. La sobreexplotació dels recursos naturals, la degradació dels hàbitats marins, les diferents formes de contaminació, la sobrefreqüentació dels ecosistemes litorals i marins i l'impacte creixent de la pesca marítima recreativa, són les principals amenaces que cal atendre i resoldre els propers anys. És especialment preocupant la problemàtica creixent de la contaminació marina provocada pels residus plàstics (*marine litter*), que s'està descobrint que ja té un impacte significatiu sobre la xarxa tròfica marina, afectant fins i tot a les espècies que són objecte d'explotació pesquera.

D'altra banda, la Mediterrània ja és una de les regions del planeta amb més presència d'espècies exòtiques invasores, i aquesta situació es preveu que s'agreugi en el futur per efecte del canvi climàtic i la degradació dels hàbitats.

La sobreexplotació pesquera que afecta els caladors d'arreu de la Mediterrània és una de les pressions més severes que han patit els ecosistemes marins. Aquesta també afecta la costa catalana i els seus recursos biològics i ha conduït a la pèrdua de biodiversitat i a la degradació de diversos hàbitats marins, que en molts casos encara no han estat avaluats amb detall. Per aconseguir solucions a aquest problema cal la implicació de diversos sectors, no només del pesquer. En aquesta línia, la Política Pesquera Comuna de la Unió Europea ha respost fomentant la redacció de plans de gestió en totes les pesqueres que poden comportar un sobreesforç per a les espècies i els seus ecosistemes.

Els ecosistemes marins fixen molt més CO₂ que els ecosistemes terrestres, i en particular els alguers de posidònia, el coral-ligen i el fitoplàncton. Per tant, la seva degradació i destrucció disminueix la capacitat d'absorció de carboni del mar i ens fa més vulnerables front el canvi climàtic. Per tant, és necessari avançar en la protecció d'aquests ecosistemes clau i en modular la gestió, l'ús i l'explotació dels recursos naturals marins per tal d'augmentar la resiliència del mar i la seva capacitat per mitigar el canvi climàtic.

Cal aprofitar el potencial dels espais naturals protegits marins per desenvolupar models transversals de gestió sostenible dels recursos naturals i de l'espai marítim i del medi litoral en general, fomentant la prevalença de la conservació de la biodiversitat i de tots els serveis ecosistèmics que proveeix.

Cal, doncs, reorientar alguns dels plantejaments seguits fins ara i introduir-hi objectius i criteris de preservació ambiental en els instruments de planificació i gestió de l'espai litoral i marítim que converteixin la conservació dels ecosistemes marins en un objectiu prioritari de les polítiques marítimes i pesqueres. L'aplicació de la Directiva sobre ordenació de l'espai marítim o altres iniciatives per definir una estratègia marítima específica per a la Mediterrània occidental, són processos estratègics en marxa a Europa. El desplegament de l'Estratègia marítima de Catalunya establirà un nou marc d'acció per integrar l'ordenació marítima de totes les activitats que es desenvolupen en l'espai marítim, i la seva incardinació amb l'Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat permetrà afrontar els nombrosos reptes de la conservació de la biodiversitat en el medi marí. Per aquest motiu, tindrà un paper clau la coordinació entre els òrgans de l'administració responsables de desplegar les accions de les dues estratègies, a fi i efecte de trobar sinergies positives que ajudin a frenar la degradació dels hàbitats i espècies la pèrdua i degradació de la biodiversitat marina a Catalunya.

Resultats esperats per al 2030

- La planificació, l'ordenació i la gestió del litoral i del medi marí de Catalunya es desenvolupen sota una perspectiva ecosistèmica per incrementar la capacitat del mar per mitigar el canvi climàtic i augmentar-ne la resiliència. Els hàbitats i les espècies marines amenaçades han millorat significativament l'estat de conservació i s'estan executant projectes de restauració dels ecosistemes marins i litorals que havien resultat degradats per causa de l'activitat humana.
- S'ha frenat l'impacte sobre el medi marí derivat de la sobrefreqüentació humana del litoral, mitjançant una ordenació d'usos específica que evita la degradació dels ecosistemes i permet compatibilitzar els usos turístics i recreatius amb la conservació de la biodiversitat. En el cas dels espais naturals protegits s'ha intensificat la prevenció i el control d'aquests usos per garantir la prevalença de conservació dels valors naturals que allotgen.
- La sobreexplotació de recursos pesquers s'ha aturat definitivament a les aigües catalanes gràcies a la implicació del sector pesquer i l'aplicació dels nous models de cogestió. L'activitat pesquera sostenible, tant professional com recreativa, s'ha consolidat com l'únic model d'explotació i aprofitament de recursos marins vius que es desenvolupa a Catalunya, i que no compromet la conservació dels ecosistemes i les espècies marines.

OE 4.3 Incrementar la implicació del sector empresarial i financer en la conservació del patrimoni natural

El sector empresarial té un paper clau en la conservació de la biodiversitat. D'una banda, gran part de l'activitat econòmica comporta aprofitar directament els béns i els serveis que la natura aporta com les matèries primeres o altres recursos naturals imprescindibles per a la producció. D'una altra, una biodiversitat i un entorn natural en bon estat de conservació esdevé l'actiu de certs sectors econòmics, com per exemple el turisme (que representa més del 12% del PIB de Catalunya), que aprofita els paisatges naturals o els entorns ben conservats com un dels principals reclams.

També són cada cop més els inversors i accionistes que condicionen les seves decisions tenint en compte la manera en què les empreses es relacionen amb la natura i els efectes negatius o positius de la seva activitat sobre la biodiversitat.

D'altra banda, sabem que tots els esforços que es facin per part de les administracions i els actors socials per aturar la pèrdua de biodiversitat a Catalunya i millorar l'estat de conservació del patrimoni natural no seran suficients sense la implicació decidida del sector empresarial i financer en la conservació del patrimoni natural.

Per aconseguir aquest impuls és necessari fer més visible el paper d'aquest sector en la conservació de la natura, i dissenyar fórmules i instruments que permetin a les empreses incorporar la biodiversitat en els balanços econòmics. En primer lloc cal aconseguir integrar la jerarquia de mitigació en les activitats empresarials i evitar, minimitzar, corregir i compensar els seus efectes negatius sobre la biodiversitat derivats de l'activitat, a totes les escales, i en especial les que fan un aprofitament més directe dels recursos naturals i generen uns impactes més greus.

En segon lloc, adoptar models empresarials basats en l'economia verda i circular i en la bioeconomia, hauria d'esdevenir una pràctica per innovar i potenciar la presència de la responsabilitat social corporativa (RSC), i en la qual la conservació del patrimoni natural tingui un protagonisme específic.

I en tercer lloc, cal avançar en el disseny i desenvolupament d'instruments financers per al sector privat que posin en valor la biodiversitat i considerin la seva conservació com una oportunitat per al desenvolupament econòmic i l'ocupació. Per exemple, fent més fluïda la col·laboració entre les empreses i els agents directament vinculats a la conservació del patrimoni natural, com les entitats ambientals o les entitats de custòdia del territori, potenciant les sinergies entre ambdós sectors i promovent el mecenatge i les donacions econòmiques.

Resultats esperats per al 2030

- Per al 2030, el sector empresarial català està implicat en la conservació del patrimoni natural i ha adoptat de forma generalitzada mecanismes per integrar la biodiversitat en la seva política ambiental i en l'activitat productiva.
- Els sectors empresarials de Catalunya que tenen més incidència sobre el patrimoni natural han adoptat fórmules per reorientar la seva activitat cap a l'economia circular, han incorporat la jerarquia de mitigació de forma generalitzada i apliquen mecanismes de compensació i restauració del patrimoni natural.
- El mecenatge empresarial en benefici de la conservació de la natura a Catalunya s'ha consolidat com una pràctica de coresponsabilitat de les empreses amb la societat.
- El sector financer català té en compte la conservació de la biodiversitat en els seus plans d'inversions, tant interiors com exteriors.

OE 4.4. Avançar en la compatibilitat de la caça i la pesca continental amb la conservació de la biodiversitat

Històricament, i de forma generalitzada arreu del territori de Catalunya, la caça i la pesca continental han centrat els seus objectius en potenciar les espècies d'interès exclusiu per aquestes activitats. En el cas de la caça, l'accent s'ha posat essencialment en afavorir les espècies cinegètiques objectiu de captura mitjançant una gestió orientada sobretot al foment dels seus hàbitats i en determinats casos a la recuperació de les poblacions mitjançant el reforç artificial d'individus quan l'abundància d'aquestes espècies disminueix. Pel que fa a la pesca, regularment també s'han promogut actuacions de reintroducció per recuperar determinades espècies autòctones, com la truita comuna. Tanmateix, la situació actual de la biodiversitat de peixos en les masses continentals catalanes és el resultat de la introducció generalitzada en les darreres dècades de diverses espècies exòtiques en rius i embassaments per augmentar el valor esportiu de les captures, amb un caràcter marcadament invasor i que s'han demostrat perjudicials per a l'ecosistema i les espècies autòctones.

En els instruments de planificació de la caça i la pesca s'ha fet palès que, en general, hi ha hagut un tractament insuficient dels objectius ecosistèmics en el context territorial en el que s'ha desplegat aquesta planificació. Això ha estat causat sobretot per les limitacions que ha provocat l'aplicació d'una legislació obsoleta i per certes inèrcies territorials i socials. No obstant això, alguns practicants i titulars d'àrees de caça han anat incorporant paulatinament algunes mesures de conservació en la planificació i la pràctica d'aquestes activitats. Sovint s'ha tractat d'accions orientades a reduir els impactes negatius, directes o indirectes, que aquestes activitats tenen sobre el medi natural, però aquestes actuacions han tingut un impacte limitat per la manca de suport tècnic, d'un control efectiu i d'un marc legal que empari la seva planificació, entre d'altres factors.

Cal remarcar també, que en alguns espais sota figures de protecció sectorial de gestió pública, com les reserves nacionals de caça o les reserves genètiques de truita, i d'altres espais de protecció complementària, com els refugis de caça, els refugis de fauna salvatge i de pesca, l'activitat cinegètica o de pesca continental han tingut impactes més favorables sobre la conservació de la biodiversitat. En aquestes àrees, la gestió ha pogut disposar de més recursos i s'han pogut introduir objectius de conservació de la biodiversitat, no només cinegètics, fonamentats en una visió ecosistèmica.

Els avenços en el coneixement de les dinàmiques ecològiques de les espècies, que han permès conèixer l'evolució i les tendències poblacionals de les principals espècies cinegètiques i el seu paper com unes peces més de l'ecosistema, i els canvis en les dinàmiques territorials i en la funció social d'aquestes activitats, han dibuixat una nova realitat que obliga a redirigir-les cap a nous enfocaments per tal d'integrar-les en l'escenari de sostenibilitat que es vol assolir a Catalunya l'any 2030.

També és imprescindible atendre diverses problemàtiques vinculades a aquestes activitats, com són la contaminació per l'ús de plom en municions i aparells de pesca, els danys provocats en conreus i altres explotacions agràries per algunes espècies cinegètiques i la lluita contra el furtivisme i el verí, que malauradament continuen formant part de la realitat actual.

Per tant, l'Estratègia té com objectiu fomentar la sostenibilitat de les activitats de caça i pesca continental en relació amb la conservació de la biodiversitat però també en relació amb la percepció social d'aquestes activitats. Aquest objectiu planteja continuar avançant en

el treball conjunt amb els sectors i col·lectius implicats perquè aquestes activitats contribueixin positivament a la gestió activa de les espècies i dels seus hàbitats, alhora que es reconeix l'important paper social i recreatiu que tenen. Es proposa revisar els instruments que ordenen aquestes activitats, garantir-ne la sostenibilitat i assegurar que, com a activitats tradicionals amb un fort lligam amb el medi, incorporin la conservació del patrimoni natural com un dels seus objectius troncal. Igualment, es preveu revisar també les figures de protecció establertes –refugis de fauna i reserves naturals- i avaluar els efectes que han tingut sobre l'entorn i com es poden millorar els positius i revertir-ne els negatius.

El nou marc de planificació i gestió que proposa l'Estratègia considera la caça i la pesca continental, més enllà de la seva funció com activitats de lleure, com instruments clau en el control i la gestió de poblacions de fauna autòctona i la lluita contra les espècies invasores o d'altres que tinguin un impacte negatiu sobre la conservació de la biodiversitat. La pràctica d'aquestes activitats ha de ser definida en base a les necessitats de gestió de les poblacions i dels ecosistemes, reproduint en la mesura que sigui possible l'acció dels depredadors naturals i afavorint les estructures i dinàmiques pròpies de cada espècie.

Aquestes mesures s'han de complementar amb d'altres com el suport tècnic i la formació contínua dels practicants de la caça i la pesca continental, que permetin introduir criteris tècnics en aquestes activitats, així com amb un control més efectiu tant del procés d'implantació de la planificació com del compliment de les regulacions establertes.

Resultats esperats per al 2030

- Catalunya compta amb una Llei de caça pròpia que l'ha convertit en una pràctica més tècnica i sostenible. La caça esdevé un instrument per resoldre el problema de la sobreabundància d'espècies cinegètiques i dels seus efectes envers les espècies amenaçades i els hàbitats. La seva planificació incorpora la conservació de la biodiversitat com un objectiu prioritari i així l'activitat cinegètica s'ha convertit en una veritable activitat de gestió activa que contribueix a la conservació del patrimoni natural.
- El conjunt d'instruments de planificació i gestió de la caça i la pesca continental ha integrat plenament una visió ecosistèmica, i per tant, la finalitat de conservar altres espècies d'interès, a banda de les que són objectiu de captura. S'hi han introduït mesures i accions per millorar els hàbitats i potenciar les espècies d'interès per a la conservació i el control de les espècies perjudicials per al medi, especialment les espècies exòtiques invasores.
- La gestió de la caça i de la pesca continental es desenvolupa de manera totalment coordinada amb les polítiques de conservació arreu del territori, aconseguint que caçadors i pescadors siguin part activa i protagonista en l'acompliment dels objectius de l'Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya i dels altres instruments de planificació i gestió de la biodiversitat i el patrimoni natural.
- La pesca continental es practica fonamentalment sobre espècies autòctones i s'ha generalitzat arreu del territori la pràctica de la pesca sense mort.
- El nou model de gestió implantat ha permès reduir substancialment els impactes negatius de la caça sobre la biodiversitat, reduint la pressió sobre les espècies objecte de caça menor, i incrementant-la sobre les espècies de caça major i reduint-ne els

efectes negatius sobre les activitats agràries, la circulació viària i els accidents de trànsit i la sanitat humana i animal.

- S'ha reduït i minimitzat el furtivisme envers totes les espècies de fauna.
- S'ha substituït el plom en la pràctica de la caça i la pesca continental per materials alternatius que no contaminen el medi ni afecten la salut o la reproducció de les espècies salvatges.

OE 4.5 Fomentar el respecte per la natura en les activitats turístiques, esportives i de lleure a l'aire lliure

El turisme és un dels sectors econòmics més importants per a l'economia catalana. L'any 2016 es van comptabilitzar 36,2 milions de viatges de turistes a Catalunya, el que suposa un creixement del 2,8% anual en relació a l'any anterior, i una despesa total de 20.829 milions d'euros.

Juntament amb el patrimoni cultural, el patrimoni natural de Catalunya és un dels principals actius turístics del país. Les platges i cales, els aiguamolls, els espais de muntanya o els mosaics agroforestals conformats pels conreus de la vinya o l'olivera són alguns dels espais naturals que són aprofitats com a territoris amb interès turístic, per la seva riquesa natural i cultural. Sovint, aquests elements es posen en valor com atractius complementaris a les visites turístiques amb altres objectius com poden ser el lúdic o el cultural. Els espais naturals són una representació clara de la diversitat dels paisatges naturals i culturals propis de Catalunya i també connecten el visitant amb la història i la cultura del país. La visita d'un espai natural propicia, a més, un reforç de la consciència global dels visitants envers la importància de conservar el patrimoni natural i la biodiversitat.

Tanmateix, quan l'activitat turística es converteix en massiva poden aparèixer riscos per a la conservació dels elements que precisament donen valor a aquests espais, com la superació de la capacitat de càrrega dels espais, la sobrefreqüentació i les molèsties a espècies protegides, les dificultats en el dimensionament i gestió d'infraestructures de serveis o altres processos que desvirtuen aspectes característics d'aquests espais com són el silenci i la tranquil·litat.

És per això que, a més de valorar la importància del patrimoni natural com actiu turístic i de desenvolupament local, també cal dissenyar estratègies per garantir que el creixement de l'activitat turística a Catalunya i en el gaudi i la descoberta del paisatge natural de Catalunya siguin compatibles amb la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat.

Per altra banda, en els darrers anys s'està produint un creixement molt important de determinades modalitats de lleure i esport que es desenvolupen a la natura. Algunes d'aquestes activitats són molt intenses i provoquen impactes negatius i exigeixen una necessària regulació, a fi i efecte que puguin continuar sent compatibles amb la conservació dels valors i l'entorn que la pròpia activitat cerca.

Tant des d'una aproximació global per a tot l'entorn natural, com específica per als espais naturals protegits, fins ara s'ha comptat amb una ordenació i una regulació d'aquestes activitats molt bàsica que, amb el creixement de l'ús social del medi natural, actualment ha esdevingut insuficient. L'increment de popularitat de les activitats recreatives i esportives obliga a buscar fórmules per dosificar-les i ordenar l'accés al medi natural. Aquesta regulació haurà de ser treballada conjuntament per tots els sectors implicats: gestors i responsables

d'àrees protegides, propietaris de finques i empreses i organitzacions que promouen i fomenten aquestes activitats.

De forma anàloga com s'està fent en d'altres països europeus, és necessari que les activitats organitzades de caràcter esportiu, turístic o de lleure vagin incorporant paulatinament criteris de conservació del patrimoni natural. La creixent preocupació social i les pressions i amenaces sobre el nostre patrimoni natural ens hi obliguen. En aquesta línia, la Carta Europea de Turisme Sostenible és l'eina de treball que permet als espais naturals de protecció especial definir conjuntament amb tots els agents vinculats al territori el model turístic sostenible que l'espai i el territori han de mantenir. Així mateix, el Pla de foment del turisme sostenible en espais naturals protegits preveu un conjunt d'accions orientades a millorar l'oferta ecoturística dels espais naturals protegits alhora que es dona rellevància als valors naturals i s'adopten mesures vinculades per millorar l'estat de conservació d'aquests espais. En el cas de les activitats organitzades i competicions que es realitzen dins espais naturals protegits cal establir una major implicació del sector en la conservació dels valors naturals d'aquests espais mitjançant mecanismes de compensació. En aquest sentit, cada vegada són més les empreses i iniciatives del sector esportiu, recreatiu i del lleure que adopten de forma voluntària algunes mesures per fer més compatible la seva activitat amb la conservació de l'entorn natural.

Aquest objectiu apunta doncs, a revisar i reforçar el marc normatiu existent, afavorir i potenciar les iniciatives dels àmbits turístic, esportiu i de lleure, i avançar en la sensibilització ciutadana sobre els impactes que aquestes activitats tenen sobre un medi natural fràgil i de gran valor.

Resultats esperats per al 2030

- El marc normatiu vigent fa compatible el necessari gaudi de la natura de les persones amb la conservació dels valors naturals. Es regula normativament l'ús social i l'accés al medi natural i la societat ho ha integrat en el seu comportament.
- El territori català compta amb un model turístic, d'esport i de lleure en el medi natural que, conjuntament amb les realitats socioeconòmiques de cada indret, defineix les zones on cal limitar la pressió d'aquestes activitats i les zones on aquestes activitats resulten beneficioses com a motor d'àrees econòmicament deprimides.
- El sector turístic, esportiu i de lleure ha incorporat en el seu model empresarial els valors del patrimoni natural i la necessitat de conservar-lo i millorar-lo. Per això, evita promoure els indrets i les activitats que no són compatibles amb aquests valors i transmet a les persones que les practiquen el respecte i l'estima per la natura, i contribueix a la conservació i recuperació del patrimoni natural.
- Els indrets amb una major pressió turística, esportiva i de lleure –com el litoral i els espais naturals protegits– s'han dotat d'instruments específics d'ordenació que prioritzen la conservació estricta dels seus valors naturals sense deixar de banda l'ús i el gaudi compatible d'aquests espais singulars i atractius per part de les persones.

ÀMBIT 5. Organització administrativa, marc legal i fiscalitat

Adaptar els instruments de govern del patrimoni natural a la realitat social i econòmica actual augmenta l'eficàcia de les polítiques de conservació: és necessari optimitzar els recursos, facilitar la relació de l'Administració amb la ciutadania, tenint en compte els agents del territori, millorar l'estructura administrativa i establir un nou marc legal i fiscal favorable a la conservació.

OE 5.1 Adaptar els instruments de govern del patrimoni natural als nous reptes de conservació i fer-la més efectiva

La governança és un concepte ampli i amb nombroses interpretacions. No obstant això, en el context de l'Estratègia s'entén com el conjunt d'elements a través del qual les polítiques públiques de conservació de la natura s'articulen amb la ciutadania, les organitzacions, els moviments socials i els diversos grups d'interès. Els elements que participen en la governança del patrimoni natural a Catalunya són:

- les institucions i administracions públiques de les diverses escales territorials i les eines i mecanismes d'intervenció i gestió pública;
- els diferents agents polítics, socials i econòmics implicats en la conservació de la natura, inclosa la comunitat científica;
- el marc jurídic i les regulacions normatives que incideixen directa i indirectament en la conservació de la natura;
- i els canals de comunicació i d'interrelació entre els tres elements anteriors.

Tot i que fins ara s'han aconseguit avenços indubtables en conservació de la natura al nostre país, el model actual d'organització administrativa, el marc legal i la fiscalitat del patrimoni natural a Catalunya, pilar fonamental per articular una bona governança, té moltes limitacions per adaptar-se a una realitat ambiental, social i econòmica molt canviant, i cada cop més exigent. Per això, per fer front als nous reptes és necessària una nova organització de l'estructura administrativa de govern del patrimoni natural amb una distribució competencial sòlida i ben articulada, resoldre els dèficits de gestió de les espècies, els hàbitats i del sistema d'espais naturals protegits, i superar l'obsolescència del marc normatiu vigent i de les limitacions pressupostàries.

Per a la reorganització administrativa, es preveu crear l'Agència del Patrimoni Natural i la Biodiversitat de Catalunya, una nova estructura organitzativa i de gestió pública més eficient i autònoma, i noves eines per implicar en la governança a tots aquells grups i agents que tenen un paper protagonista en les polítiques de conservació de la natura.

Així mateix, es requereix reformar el marc normatiu i jurídic per adaptar-lo a la realitat actual del patrimoni natural de Catalunya i disposar d'una nova llei de patrimoni natural i biodiversitat.

També són necessaris nous canals de participació, i també de mediació dels conflictes, més directes, àgils i efectius que els disponibles fins ara, mitjançant els quals la societat i els agents del territori puguin implicar-se en els objectius de l'Estratègia i de manera més efectiva i oberta en la conservació de la natura, i assolir consensos amplis en els processos de presa de decisions.

Amb la finalitat d'aconseguir una acció més efectiva, aquest objectiu estratègic preveu reorientar la manera d'organitzar i estructurar l'administració per amplificar l'acció i optimitzar els recursos disponibles; disposar d'un marc normatiu modern i adaptat a les noves necessitats, enfortint la vigilància i el control per assegurar-ne l'aplicació i millorar els mecanismes de relació entre l'administració i els diferents actors del territori amb implicació en la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat i estendre l'impacte positiu de les polítiques de conservació arreu del país.

Tot i que el paper de la ciutadania i dels moviments socials i dels altres grups d'interès, com els propietaris de finques i el sector agrícola, forestal, ramader i pesquer o la comunitat científica és indissociable del concepte de governança, s'ha considerat oportú agrupar els objectius que fan referència a aquest component específic en l'àmbit 6 de l'Estratègia. Així mateix, també es tracten aspectes de governança, específicament en relació amb el paper de centres de recerca i universitats en l'àmbit 1, amb la gestió compartida dels espais naturals protegits en l'àmbit 2, i amb la integració de la biodiversitat en les polítiques sectorials en l'àmbit 4.

Resultats esperats per al 2030

- L'any 2030 la governança del patrimoni natural a Catalunya és d'una alta qualitat democràtica i ha superat àmpliament les limitacions del model existent fins l'any 2017. S'articula eficaçment amb la ciutadania, les empreses, els sectors productius rurals, la comunitat científica, les entitats ambientals, els ens locals i comunals i altres agents que participen en la conservació de la natura a través d'una administració àgil, eficient i connectada telemàticament amb els ciutadans.
- L'Agència del Patrimoni Natural i la Biodiversitat de Catalunya s'ha consolidat com l'estructura administrativa sobre la qual pivota el nou model de governança de les polítiques de conservació de la natura de la Generalitat de Catalunya.
- El nou marc legal de conservació de la natura ha superat les limitacions i l'obsolescència del marc anterior, i és prou ampli i flexible com perquè la resta de normativa sectorial que se'n deriva puguin adaptar-se fàcilment a la realitat canviant, i a la nova informació disponible sobre l'estat de conservació dels diversos components del patrimoni natural que aporten els nous sistemes de seguiment.
- La participació dels ens locals en la conservació de la natura s'ha generalitzat i la majoria de municipis han impulsat mecanismes per considerar el patrimoni natural i la biodiversitat en la seva política municipal, amb l'objectiu de garantir-ne la conservació.

OE 5.2 Implantar instruments financers i de fiscalitat favorables a la conservació del patrimoni natural

Per desplegar una política de conservació efectiva i una gestió adaptativa, és necessari ampliar la disponibilitat de recursos econòmics i les eines i capacitats per optimitzar-los. En aquest context, aquest objectiu planteja millorar l'aplicabilitat dels fons i eines financeres europeus de què disposa Catalunya per finançar la conservació del patrimoni natural. Cal optimitzar el rendiment final d'aquests recursos i dirigir-los cap a les actuacions més prioritàries.

D'altra banda, la conservació de la natura, com a part constituent i essencial de la política ambiental, també requereix instruments econòmics que contribueixin a penalitzar o premiar els agents econòmics segons el seu comportament i impacte sobre la natura.

Aconseguir avenços en fiscalitat ambiental és una necessitat urgent. A data d'avui Catalunya encara té molt camí per recórrer en aquesta matèria. Utilitzar el sistema fiscal per incentivar i promoure canvis de comportament en la societat és un mecanisme àmpliament usat i estèsament provat en altres polítiques sectorials, i també hauria de ser aplicat en les polítiques de conservació per complementar-ne l'acció.

A Catalunya disposem d'alguns exemples de fiscalitat ambiental que ja s'apliquen a altres àmbits, com a la gestió de l'aigua -cànons de sanejament- i a la gestió de residus –impostos sobre tractament de residus municipals, industrials i de la construcció-, i actualment ja es treballa per desenvolupar nous instruments fiscals vinculats a les emissions de contaminants atmosfèrics, gasos d'efecte hivernacle o a la producció d'energia nuclear. Hi ha impostos com la taxa turística, que s'aplica a una activitat amb un impacte directe sobre la natura i els serveis ambientals, que haurien de tenir un retorn sobre la conservació de l'entorn natural. Per tant, aquest objectiu estratègic planteja també avançar en mecanismes de fiscalitat finalista que repercuteixin directament en les polítiques de conservació de la natura. La fiscalitat ambiental es basa en el principi de "qui contamina paga". En el cas de la fiscalitat aplicada a la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat aquest principi es traduiria en "qui malmet o perjudica la biodiversitat paga".

A banda d'aquests mecanismes, també cal definir fórmules que premiïn la contribució de la societat a la conservació de la biodiversitat. Les deduccions fiscals per donacions o mecenatges són un instrument clau per incrementar-les i estendre aquestes pràctiques entre la societat. Les deduccions fiscals per a propietaris de finques compromeses amb la conservació de la natura (sigui a través d'acords de custòdia del territori o d'altres instruments), i per a productors agraris, forestals o pesquers que participin en programes de conservació han de permetre incrementar el nombre de particulars i empreses que s'impliquen en la conservació de la natura.

D'altra banda, també és necessari incidir en aquells incentius o subsidis aplicats en d'altres polítiques sectorials del Govern que puguin tenir efectes directes o indirectes sobre la biodiversitat, per tal de reorientar-los i introduir-hi criteris de selecció prioritària dels que contribueixen a millorar la integració la biodiversitat.

Tot i que l'objectiu principal de la fiscalitat ambiental és articular canvis de comportament de la societat, que en el cas de la conservació de la natura es traduirien en aconseguir una activitat econòmica i de consum més respectuosos amb la biodiversitat (de Catalunya i global), la recaptació derivada dels nous impostos permetrà, alhora, ampliar les fonts de finançament complementàries de les polítiques de conservació.

Resultats esperats per al 2030

- Les fonts de finançament internacional de què disposa Catalunya s'apliquen de forma més específica i dirigida a les prioritats del país en matèria de conservació del patrimoni natural.

- Catalunya compta amb un fons propi per finançar la conservació de la natura que es nodreix de diferents impostos finalistes específics que graven l'impacte sobre l'entorn natural i promouen actituds respectuoses amb la conservació del patrimoni natural.
- Totes les subvencions i altres ajuts sectorials de l'administració inclouen en les seves bases criteris per garantir que les actuacions subvencionades no comporten efectes negatius sobre biodiversitat.
- Les donacions i el mecenatge en favor del patrimoni natural continuen creixent a Catalunya i s'han convertit en una de les fonts més importants de finançament de les entitats i altres agents i organitzacions que treballen per la conservació de la natura.
- Hi ha un programa de deduccions fiscals per a propietaris de finques amb acords de custòdia del territori, productors agrícoles, ramaders, forestals o pesquers que participin en programes de conservació.
- S'ha consolidat la fiscalitat favorable a la conservació del patrimoni natural que reconeix les actuacions de conservació de la natura i que permeten acomplir objectius i accions de l'Estratègia i compta, entre d'altres instruments, amb un sistema d'incentius a la custòdia del territori.

ÀMBIT 6. Implicació de la societat

El patrimoni natural, més enllà dels valors productius, té valors històrics, culturals, socials i espirituals que el vinculen estretament a les persones. Reconèixer el vincle emocional amb la natura i implicar la societat en la conservació del patrimoni natural la converteix en l'agent protagonista i coresponsable del repte d'aturar la pèrdua de biodiversitat i millorar l'estat de conservació de l'entorn: és necessari fer-ne un agent actiu i compromès.

OE 6.1 Ampliar la conscienciació de les persones en relació amb el patrimoni natural i la biodiversitat

Tradicionalment, l'aplicació de mesures sancionadores, l'educació i la sensibilització ambiental i, en menor mesura, la promoció d'incentius, han estat els mecanismes més utilitzats per les polítiques públiques per provocar canvis en la consciència social i aconseguir una societat més respectuosa amb la natura i el medi ambient. És indubtable que la societat catalana ha anat incorporant aquesta visió, però si volem aconseguir frenar la pèrdua de biodiversitat i garantir la conservació del patrimoni natural ens cal articular noves formes de comunicar i nous relats que incideixin de forma més efectiva en el comportament de les persones. Augmentar la complicitat entre la societat i l'administració pública a l'hora de presentar, comunicar i interpretar la informació és una de les fórmules que cal impulsar.

La comprensió dels serveis dels ecosistemes, una de les expressions més evidents de l'ecologia sobre els vincles indissociables entre la societat i la natura, és un dels reptes comunicatius més importants que tenim per davant els propers anys. Al voltant d'aquest concepte s'ha bastit un potent argumentari per integrar la conservació de la biodiversitat com a motor del canvi social, que s'està emfatitzant des de totes les instàncies internacionals i europees. La pol·linització dels vegetals i fruites que consumim que realitzen milers d'espècies d'insectes; la retenció de l'aigua, el control de l'erosió, la fixació de carboni i l'esmoreïment dels efectes de les avingudes per part de la vegetació; l'elevada capacitat de captura de carboni i mitigació del canvi climàtic que realitzen els organismes marins, el control biològic de plagues o els efectes terapèutics demostrats que té el contacte amb la natura en les persones que pateixen malalties mentals, són serveis que ens ofereix la natura gratuïtament amb una incidència directa sobre el nostre benestar. Sovint es donen per suposats, però convé reforçar el reconeixement del seu valor i la transcendència que tenen per a la nostra qualitat de vida, i en molts casos, directament per a la nostra supervivència. La sensibilització de la població, buscada tradicionalment a partir dels valors inherents de la natura, sovint en termes tècnics i científics, s'ha d'ampliar apel·lant a aspectes més propers al conjunt de la població, com la importància dels serveis dels ecosistemes per al benestar i la salut.

La presa de consciència de la societat s'ha d'enriquir amb nous arguments simbòlics, que es basin en els vincles emocionals, funcionals, que donin indicacions de com actuar, i vivencials, que es basin en l'experiència i tinguin relació amb la quotidianitat. Arguments que permetin, en definitiva, fer visible el vincle de la natura amb aspectes essencials de la nostra vida com la salut, el consum, l'economia, el lleure, l'esport, la cultura, la identitat i, en definitiva, amb la nostra qualitat de vida.

La millora del coneixement i la sensibilització han de continuar dirigint-se a la població en general, però també a col·lectius i sectors específics, sigui perquè creen opinió, perquè prenen decisions que tenen un impacte negatiu sobre el patrimoni natural, perquè tenen

capacitat de gestió del territori, com els sectors productius, o perquè en depenen i hi incideixen i s'hi relacionen directament, com és el cas per exemple del sector turístic. Per això, una de les línies de treball s'ha de dirigir a col·lectius amb incidència directa sobre l'opinió ciutadana i també els àmbits de la docència i la formació de col·lectius específics. Caldrà reforçar aquesta sensibilització especialment en els habitants de les ciutats i el món urbà, on el vincle entre les persones i la natura s'ha afeblit de forma més evident.

Els instruments per assolir aquest objectiu estratègic són, principalment, els recursos per a la comunicació, la formació i l'educació, i la revisió de les accions de foment que s'han desenvolupat fins ara, com determinades línies de subvenció, fent que contribueixin a fer més visibles els béns i serveis dels ecosistemes, i el vincle amb les persones.

Resultats esperats per al 2030

- Gràcies als nous programes de comunicació específics els diversos sectors de la societat catalana són més coneixedors i conscients del valor del patrimoni natural i la biodiversitat del país com un actiu únic que, ben gestionat, constitueix una font de coneixement, riquesa i benestar per a les persones, i estan implicats en la seva conservació.
- El valor dels béns i serveis dels ecosistemes està plenament integrat en l'ideari social i en la gestió empresarial, i la conservació de la natura no s'associa només a la vàlua intrínseca dels elements i processos que en formen part, expressada de forma científica i tècnica, sinó també als valors socials, econòmics, culturals i espirituals que els són inherents.
- La conservació del patrimoni natural i la biodiversitat, i dels béns i serveis que proporcionen, s'ha inclòs en el currículum educatiu i formatiu bàsic i també en altres recursos educatius no formals.

OE 6.2 Augmentar la participació individual i col·lectiva en la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat

Les societats antigues havien tingut cura de la natura, arreu del planeta, tenint molt present el benefici mutu que en resultava en termes de salut personal i comunitària, i pel que fa a aspectes espirituals i materials; la seva capacitat d'impactar severament sobre l'entorn natural era molt menor que en l'actualitat. És en l'era contemporània, i de manera més intensa des de mitjans del segle passat, que s'ha estès la idea que la responsabilitat de conservar la natura recau fonamentalment sobre les administracions públiques competents.

Però des de fa ja més d'una dècada, les fórmules de coresponsabilitat social amb el medi ambient i la conservació de la natura han augmentat, gràcies a la creixent sensibilització de la societat envers la crisi ecològica i degut a les limitacions de les capacitats econòmiques i humanes de les administracions públiques per afrontar els nous reptes de conservació.

Per continuar avançant i augmentar la participació individual i col·lectiva en la conservació de la natura primer cal reconèixer la gran implicació de la societat catalana al llarg dels darrers anys, i concretament la de les poblacions rurals que han gestionat el medi afavorint-ne la conservació. En una època marcada per la manca generalitzada de recursos públics, entitats i col·lectius socials han tingut un paper clau per garantir la conservació del patrimoni natural de Catalunya, impulsant projectes basats en el voluntariat ambiental, amb una força social que difícilment podria haver assumit la pròpia Administració.

Les activitats productives que es desenvolupen en el territori han de tenir un paper cada cop més protagonista en la conservació de la natura a Catalunya, i aconseguir que puguin incorporar la biodiversitat en la gestió a partir del nou i millor coneixement disponible.

Es fa necessari continuar impulsant i coordinant la participació ciutadana, tant a través del reforç de les entitats ambientals sense ànim de lucre com les que configuren el Tercer Sector Ambiental de Catalunya i les que promouen la custòdia del territori, com des de les empreses i el sector productiu. Les aportacions en termes de conservació voluntària (per part de propietaris de finques i/o entitats que les gestionen amb criteris de conservació), de generació d'informació (amb ciència ciutadana, a través d'entitats ambientals vinculades a la conservació o per part de voluntaris que participen en els diversos programes de seguiment d'espècies, etc.) o de participació directa en actuacions de millora o restauració ambiental (voluntaris mobilitzats per entitats, per empresaris agrícoles, ramaders, forestals o pesquers o via accions de Responsabilitat Social Corporativa d'empreses) tenen un impacte molt favorable, però són poc reconegudes. Les accions de millora de l'entorn natural no es consideren encara accions de servei a la comunitat, a diferència d'altres accions de caràcter social. I hi ha col·lectius, com les federacions esportives, i àmbits, com el de la gestió del patrimoni cultural, de la salut o del turisme familiar, en què aquesta implicació hauria de créixer.

Per assolir aquest objectiu caldrà reforçar el valor social de les entitats del Tercer Sector Ambiental en la gestió del territori i la conservació de la biodiversitat. S'hauran d'incrementar els esforços de col·laboració públic-privada en la gestió del patrimoni natural i reconèixer les iniciatives de conservació procedents d'entitats no lucratives, com els consorcis, les societats cooperatives, les empreses d'inserció laboral, els sindicats, les associacions de veïns, les cooperatives de consum, les associacions esportives i centres excursionistes, etc., que fan una gran contribució a millorar l'estat de conservació del patrimoni natural de Catalunya i tenen un gran potencial per incrementa-la.

Resultats esperats per al 2030

- La participació del sector privat en la conservació de natura és un fet consolidat i creix anualment. Estan plenament establerts models d'implicació social i empresarial que contribueixen a diversificar la governança del patrimoni natural.
- Les fórmules de conservació amb implicació de la propietat privada s'ha convertit en una fórmula de governança molt estesa, sobretot a partir de l'aparició de mecanismes de fiscalitat favorable i deducció fiscal per als propietaris i les empreses que hi participen.
- La societat catalana té un coneixement ampli de les entitats ambientals de Catalunya i hi ha un creixement continuat de la base social implicada en els seus projectes; es compta amb una oficina catalana de voluntariat ambiental ben consolidada que gestiona i coordina les accions de voluntariat d'arreu de Catalunya.
- La societat és coneixedora de la contribució del sector productiu en la gestió del medi, i el món empresarial, la propietat dels terrenys i molt especialment el món agrari, forestal i pesquer participen activament en el disseny de polítiques de conservació, internalitzen accions concretes en el seu funcionament diari i s'han convertit en autèntics motors i actors de la conservació.

- Les iniciatives de ciència ciutadana es duen a terme de manera coordinada amb els centres i equips de recerca i el buidatge de dades se centralitza a través de l'observatori del patrimoni natural.
- La societat organitzada participa de manera real i efectiva en les polítiques relacionades amb el patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya, a través d'òrgans de participació estables, processos participatius i altres vies.

ÉSNA
TURA

Estratègia del patrimoni natural
i la biodiversitat de Catalunya

PLA D'ACCIÓ 2017-2021

Generalitat
de Catalunya

Objectius operatius i accions del Pla d'Acció 2017-2021

El Pla d'acció que tot seguit es presenta defineix els **objectius operatius** i les **accions** previstes per al període 2017-2021 que donen compliment als objectius estratègics (OE) de l'Estratègia per al 2030. La justificació i la descripció dels objectius estratègics s'exposen en l'apartat anterior.

Tot i que en el Pla les accions apareixen relacionades amb un únic objectiu operatiu, cal tenir en compte que una acció pot tenir impacte sobre un o més objectius operatius, també d'altres àmbits. En aquest document s'ha relacionat cada acció amb l'objectiu operatiu sobre el qual contribueix de forma més significativa.

ÀMBIT 1. Coneixement, informació i seguiment del patrimoni natural

OE 1.1 Incrementar la informació i el coneixement dels components del patrimoni natural i del seu estat de conservació

1.1.1 Incrementar la recerca sobre els components clau del patrimoni natural i la biodiversitat sobre els quals Catalunya té més responsabilitat de conservació

Els components del patrimoni natural i la biodiversitat inclouen les espècies, els hàbitats, els elements de la geodiversitat, els ecosistemes i la seva funcionalitat –els processos ecològics en què intervenen i els serveis que proveeixen. En el marc de l'Estratègia, els components clau es consideren aquells elements preferents envers els quals Catalunya té més responsabilitat de conservació, a fi i efecte d'optimitzar els esforços de conservació i orientar-los a aquests components, tant en els sistemes terrestres com en els marins. Entre d'altres, específicament cal considerar com a components clau:

- a) Les espècies i els hàbitats amenaçats a Catalunya o amb alta representativitat en l'àmbit geogràfic europeu.
- b) Les espècies endèmiques o amb una alta representativitat a Catalunya en l'àmbit geogràfic europeu.
- c) Els elements clau de la xarxa Natura 2000.
- d) Les espècies fonamentals per la seva funcionalitat en els processos ecològics.
- e) Les espècies particularment vulnerables als efectes del canvi climàtic a Catalunya.
- f) Les espècies i els hàbitats que es troben al límit de distribució natural dins el territori de Catalunya.
- g) Els elements de la geodiversitat especialment rellevants a Catalunya.
- h) Els processos ecològics fonamentals dels ecosistemes: cicle de l'aigua, els cicles biogeoquímics o de nutrients, el flux d'energia i la dinàmica de comunitats.

És a partir del diagnòstic del grau de coneixement que es podran establir programes específics de catalogació de determinats components menys coneguts, com els invertebrats, els fongs, les algues o els llocs d'importància geològica, coordinar els programes de recerca i seguiment i de manera prioritària elaborar els llibres vermells i cartografies temàtiques.

Accions

- (1) Identificar els hàbitats, les espècies, els elements de la geodiversitat i els processos clau i diagnosticar-ne el grau de coneixement
S'identificaran els components clau per als quals és més estratègic disposar d'informació acurada, completar i actualitzar-ne el coneixement, avaluar-ne l'estat de conservació i posar a punt els procediments per mesurar els esforços i recursos per a la seva conservació.
- (2) Integrar i millorar la informació disponible sobre els hàbitats marins per elaborar una cartografia aplicable a la gestió
Es recopilarà la informació vigent sobre els hàbitats marins elaborada des de diferents àmbits de la recerca i iniciar els treballs de base per elaborar una cartografia bionòmica dels ecosistemes marins. Específicament, és necessari completar la delimitació cartogràfica de les praderies de fanerògames marines i identificar les àrees marines de Catalunya amb més concentració i riquesa en termes de biodiversitat i hàbitats marins susceptibles de ser protegits legalment.
- (3) Fixar una agenda comuna de recerca entre les administracions públiques, les universitats i els centres de recerca en matèria de biodiversitat i geodiversitat
Es pactarà una agenda de treball -detallada en temes i accions- impulsada des de la Generalitat i coordinada amb totes les universitats i centres de recerca de Catalunya que treballen en matèria de patrimoni natural i biodiversitat. L'agenda ha d'integrar els plans públics de recerca i coordinar la recerca col·laborativa, prioritzant, els projectes de recerca que contribueixin a incrementar el coneixement del patrimoni natural i dels components clau i millorar la gestió adaptativa.

1.1.2 Millorar el seguiment dels components del patrimoni natural i dels factors que els afecten

El coneixement dels diferents components de la biodiversitat no s'ha de limitar a una visió compartimentada per grups biològics o territoris. Ha de tenir en compte els processos, les pertorbacions i els factors de canvi que els afecten i l'evolució que segueixen, considerant els diversos escenaris com els provocats per canvis en els tipus i magnituds de les pressions i amenaces, canvis en el context ambiental i socioeconòmic o en les alternatives de gestió.

El desenvolupament d'indicadors i de programes de seguiment de l'estat del patrimoni natural i la biodiversitat i el seu funcionament és fonamental. Es preveu donar continuïtat als programes ja existents, i es garanteix que estiguin estandarditzats i coordinats arreu de Catalunya. Els programes de seguiment han de facilitar informació sobre l'estat i les tendències del patrimoni natural i han de servir també per avaluar els efectes de l'Estratègia, el compliment dels objectius d'Aichi i per analitzar els costos i beneficis econòmics de la política de conservació.

Accions

- (4) Desenvolupar un sistema de seguiment global del patrimoni natural
El sistema de seguiment ha de: a) sistematitzar-se en diverses estacions de mostreig distribuïdes per tot el territori per obtenir una visió global de l'estat de conservació de la biodiversitat a Catalunya, i de les seves tendències, sense menystenir la informació d'escala local; b) definir els indicadors més adequats per mesurar el compliment dels objectius de l'Estratègia i l'estat de conservació i les tendències dels components del medi natural a escala de Catalunya, adaptant, en la mesura del possible, els objectius de conservació internacionals; c) programar l'actualització periòdica de la cartografia d'hàbitats de Catalunya a escala 1:25.000 i d) dissenyar un sistema de control de la qualitat ecològica de les aigües marines.
- (5) Definir un programa d'avaluació i seguiment de l'estat de conservació dels espais naturals protegits de Catalunya i de la seva efectivitat
S'establiran els termes de l'avaluació i el seguiment que convé aplicar als espais que conformen el sistema d'espais naturals protegits de Catalunya per poder mesurar l'efectivitat amb què es gestionen, tenint en compte, específicament, els elements que justifiquen la pertinença a la xarxa Natura 2000, i d'acord amb els mètodes d'avaluació d'efectivitat d'àrees protegides internacionalment acceptats. Per garantir la transparència en la gestió i la presa de decisions, els resultats del seguiment es faran públics.
- (6) Fer seguiment dels efectes de la implantació de cabals ecològics sobre els ecosistemes aquàtics
Els cabals que estableix el Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya (2016-2021) són un primer pas per aconseguir una implantació generalitzada dels cabals ecològics en tots els aprofitaments de les conques internes de Catalunya. Es preveu fer un seguiment dels efectes d'aquest procés sobre la millora de l'estat de les masses d'aigua i desenvolupar estudis específics sobre la relació entre alguns hàbitats i espècies clau concrets i els cabals circulants.

OE 1.2 Millorar la integració, el tractament i l'accessibilitat de la informació sobre el patrimoni natural

1.2.1 Integrar la informació disponible en una plataforma comuna, difondre-la i fer-la accessible

L'Estratègia aposta per coordinar els diferents projectes de recerca i estudi del patrimoni natural i la biodiversitat, amb l'objectiu que les dades obtingudes se centralitzin en plataformes públiques i de fàcil accés. En aquest procés tindrà un paper fonamental un nou ens que actuï com observatori, coordinant i dinamitzant la integració de la informació.

Cal garantir que l'esforç de seguiment i la integració de la informació es tradueixin en un coneixement que sigui accessible, i també que es coordini i vinculi amb iniciatives que

ultrapassen l'àmbit de Catalunya per difondre la informació a tots els nivells i contextualitzar les tendències que s'obtinguin.

(7) Constituir un observatori del patrimoni natural orientat a la informació i el coneixement

Es definirà l'estructura tècnica i administrativa de l'observatori del patrimoni natural, com a ens que integri i tracti la informació generada sobre el patrimoni natural, la biodiversitat i la geodiversitat a Catalunya, incloent la informació generada per la ciència ciutadana, i també la relativa a l'agrobiodiversitat i als coneixements consuetudinaris. S'identificaran i integraran les diverses fonts que disposen de dades rellevants sobre el patrimoni natural i s'establiran mecanismes per facilitar-ne la compartició eficaç i canalitzar-les adequadament, juntament amb les que generen els programes de seguiment, els treballs de recerca o els centres d'estudis locals.

L'observatori ha de preveure mecanismes de transferència del coneixement de manera que la generació d'informació científica d'avantguarda sobre el patrimoni natural i la biodiversitat per part dels centres de recerca i les universitats es pugui traduir i aplicar a la gestió del patrimoni natural per part dels diferents agents i gestors del territori.

L'observatori ha de ser un ens unificat per difondre la informació i un vincle entre la recerca i la gestió, que faciliti la integració en iniciatives internacionals. S'hi ha de garantir la participació dels centres punters de recerca, entitats ambientals i de les organitzacions més rellevants quant a la generació d'informació sobre el patrimoni natural.

ÀMBIT 2. Conservació dels components del patrimoni natural en el context del canvi global

OE 2.1 Reforçar la gestió activa i adaptativa del Sistema d'espais naturals protegits de Catalunya

2.1.1 Aconseguir una gestió efectiva del Sistema d'espais naturals protegits

Actualment, amb un Sistema d'espais naturals protegits de Catalunya que engloba el 30% del territori, la prioritat per al període 2017-2021 és incrementar i millorar substancialment la gestió del sistema.

La contribució dels espais naturals protegits als objectius d'Aichi i a la mitigació del canvi climàtic és potencialment molt elevada, però sempre que aquests es gestionin adequadament. En l'escenari actual, el canvi global i la intensitat i diversitat de pressions i factors de canvi obliguen que la gestió efectiva sigui sinònima d'adaptativa, per fer front un entorn que canvia acceleradament i on l'actualització de la informació disponible és imprescindible.

La gestió adaptativa permet modular la presa de decisions de forma dinàmica en funció dels canvis que es produeixen en escenaris d'incertesa, i per tant modificar els prioritats d'actuació si així és necessari. Per adoptar-la és necessari dotar els equips de gestió adequadament, definir els marcs de planificació i desenvolupar els plans de conservació pendents, comptant en tot cas amb els ens i agents productius locals per garantir l'ús sostenible dels recursos naturals.

Accions

(8) Aprovar els instruments de planificació programats dels espais naturals protegits

S'elaboraran i aprovaran els instruments de planificació dels espais naturals protegits actualment programats: parcs naturals del Cadí-Moixeró, Collserola, els Ports, el Montsant, Delta de l'Ebre, l'Alt Pirineu, Capçaleres del ter i del Freser, Aiguestortes, Cap de Creus i del Montgrí, Illes Medes i Baix Ter, i dels espais del PEIN i xarxa Natura 2000 del Delta del Llobregat de l'Alta Garrotxa, de les Gavarres, del Massís de l'Albera, de la Conreria-Sant Mateu-Cèllec i de les Muntanyes de Begur.

(9) Desplegar les directrius i els instruments de gestió de la xarxa Natura 2000

S'avançarà en la gestió activa dels espais de la xarxa Natura 2000, a) partint de l'aplicació dels instruments de gestió aprovats i dels òrgans de gestió dels espais naturals protegits existents, b) prioritzant els elements claus de cada espai, i c) potenciant la gestió territorial dels espais de la xarxa Natura 2000 que no disposen d'òrgan de gestió.

(10) Impulsar fórmules de gestió compartida amb ens locals, entitats ambientals i propietaris en espais naturals protegits

Es reforçarà la gestió compartida almenys als onze espais naturals protegits que actualment compten amb un consorci de gestió participat per l'administració i estendre mecanismes similars a altres espais naturals protegits, comptant en tots els casos amb els agents del territori implicats, especialment ajuntaments, propietaris de finques i entitats ambientals.

(11) Dotar les àrees marines protegides d'una gestió específica i diferenciada

S'aplicarà a les més de 85.000 hectàrees d'àrees marines protegides actualment en l'espai marítim català una gestió diferenciada respecte a la resta d'espais naturals protegits terrestres, i s'estructuraran com a subsistema dins el sistema d'espais naturals protegits.

2.1.2 Completar el Sistema d'espais naturals protegits perquè sigui representatiu, divers i equilibrat

Complementàriament a millorar la gestió del Sistema d'espais naturals protegits, també és necessari completar la Xarxa d'espais naturals de protecció especial amb alguns espais més.

Això ha de permetre incloure nous territoris per raó de la geodiversitat, per l'elevada pressió o el grau d'amenaça que pateixen en el context del país o per altres criteris de representativitat, d'acord amb una planificació estratègica.

Les figures de protecció del territori declarades per la UNESCO, com les Reserves de la Biosfera o els Geoparcs, s'articularen amb els espais del Sistema d'Espais Naturals Protegits per tal d'aconseguir sinèrgies positives que afavoreixin l'assoliment d'objectius comuns de conservació del patrimoni natural i la biodiversitat.

Accions

(12) Avançar en la declaració de nous espais naturals de protecció especial

Es declararan nous espais a mesura que es consolidi la gestió de la xarxa actual de forma que es prioritzarà: a) la declaració d'espais de màxima protecció (categories I i II de la UICN); b) la protecció de zones amb configuració de mosaic agroforestal rics en biodiversitat, d'espais de muntanya litoral mediterrània, d'espais amb ecosistemes aquàtics i d'espais litorals amb elevada pressió humana; i c) la consideració del patrimoni geològic de manera equivalent a com es fa amb la resta d'elements del patrimoni natural.

(13) Dissenyar una estratègia d'adquisició de finques d'alt valor natural

En primer lloc s'identificaran les finques que poden contribuir significativament a reforçar el Sistema d'Espais Naturals Protegits, tant pel seu valor estratègic com per la categoria de protecció, tenint en compte especialment les reserves naturals integrals i altres espais naturals de màxima protecció que es puguin declarar. En segon lloc, es valorarà la viabilitat i es calcularà el cost de les possibles adquisicions, per tal de programar-les. Quan no sigui possible aconseguir-ne la propietat, es valoraran altres possibilitats com l'arrendament o el pagament per no ús, tenint en compte fórmules jurídiques com les que ofereix la custòdia del territori per obtenir drets o ús de finques d'elevat valor.

(14) Aprovar el Catàleg de zones humides de Catalunya

Es revisarà l'actual Inventari de zones humides de Catalunya, se li atorgarà un reconeixement legal específic de protecció i s'incorporaran les zones que es considerin prioritàries al Sistema d'Espais Naturals Protegits.

(15) Introduir l'evolució lliure en la gestió dels boscos de Catalunya

Elaborar, conjuntament amb l'administració forestal, un pla per identificar les masses forestals a deixar en evolució lliure, les que cal ajudar a madurar i les que puguin ser susceptibles de transformar en espais oberts, segons el grau d'intensitat de gestió. Les dinàmiques i processos naturals permetran conservar una mostra de boscos excepcionals i crear l'embrió d'una futura xarxa de reserves forestals.

(16) Integrar les Reserves Naturals Fluvials en el Sistema d'Espais Naturals Protegits de Catalunya

L'assoliment dels objectius de qualitat de la Directiva Marc de l'Aigua i els objectius de conservació de la Directiva Hàbitats presenten sovint sinèrgies, però ocasionalment poden entrar en conflicte. Per evitar-ho i per tractar els espais fluvials com un component més del sistema d'espais naturals protegits, cal alinear els elements clau definits segons la Directiva Hàbitats i els elements de qualitat física i química, biològica i hidromorfològica de la Directiva Marc de l'Aigua. Així, es preveu integrar de forma homogènia en el Sistema d'Espais Naturals Protegits de Catalunya, que ha de constituir el node de la infraestructura verda, les 38 les Reserves Naturals Fluvials declarades pel Decret 1/2017 d'aprovació del Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya 2016-2021, i també les declarades pel Ministerio de Agricultura, Pesca, Alimentación y Medio Ambiente.

OE 2.2 Millorar la conservació de les espècies autòctones, els ecosistemes i la geodiversitat

2.2.1 Aplicar les estratègies de recuperació i conservació d'espècies p amenaçades

L'elaboració, aprovació i aplicació dels plans de recuperació i conservació de les espècies de fauna i flora més amenaçades és una prioritat ineludible, i legalment exigida. Per tant, s'ha

d'avançar en l'actualització dels catàlegs d'espècies amenaçades, minimitzar amenaces (com l'ús de verins) i aprovar els plans de protecció, juntament amb la millora d'infraestructures i equipaments clau com els centres de recuperació de fauna. No només es tracta d'aturar la pèrdua d'espècies i ecosistemes, sinó també de garantir la continuïtat i recuperació dels processos ecològics en els que aquests participen.

Accions

- (17) Aprovar el Catàleg de fauna amenaçada de Catalunya
S'aprovarà el Catàleg, que identifica les espècies de fauna en perill d'extinció i vulnerables d'acord amb les directrius de la UICN i amb la informació disponible a escala de Catalunya.
- (18) Aprovar els plans de recuperació i conservació de les espècies més amenaçades
S'aprovaran, amb dos processos de tramitació unificats –un per a les espècies de fauna i un altre per a les de flora–, els plans de recuperació de les espècies en perill d'extinció a Catalunya. Els plans han d'incloure mesures de conscienciació social envers la conservació d'aquestes espècies i preveure la creació de comitès de pilotatge amb representants de tots els agents implicats. Actualment, d'acord amb el Catàleg espanyol d'espècies amenaçades, hi ha 50 espècies de fauna en perill, que amb l'aprovació del catàleg català ascendiran a 90. En el cas de les espècies de flora amenaçada se'n compten 109. Per a les espècies declarades vulnerables, es redactaran els plans de conservació legalment establerts.
- (19) Dissenyar i posar en marxa una estratègia d'actuació coordinada de la Xarxa de Centres de Recuperació de Fauna
S'estructurarà i reforçarà la xarxa, construint un nou centre als Aiguamolls de l'Empordà i planificant el nou Centre de Recuperació de Torreferrussa. Es revisaran les dotacions i la qualificació del personal i se'n garantirà l'autonomia financera. S'establiran protocols d'actuació per a situacions d'emergència (emergència sanitària, sequera, vessament de contaminants, etc.) i s'organitzarà una xarxa eficient de recollida de fauna salvatge ferida, especialment en períodes crítics (primavera i estiu) i també per contribuir a la conservació *ex situ*.
- (20) Implementar el pla d'acció contra l'ús de verí i d'altres tòxics ambientals
Es desenvoluparà un pla d'actuacions per evitar l'ús de verins en el medi natural d'acord amb l'Estratègia estatal contra el verí i els instruments que preveu la normativa vigent i millorant els recursos actuals (patrulles canines, laboratoris de necròpsies amb dotació suficient, etc.). S'emprendran accions també per reduir la presència de tòxics en la jardineria i l'agricultura.
- (21) Aprovar l'Estratègia catalana de conservació de flora i executar-ne les accions prioritàries
Es revisarà i actualitzarà l'Estratègia 2014-2020, que compta amb 54 mesures actualment pendents d'aprovar i desplegar. Es vincularà l'estratègia de conservació de flora *ex-situ*, també aprovada i pendent d'executar.

2.2.2 Prevenir i controlar les espècies exòtiques invasores i altres espècies plaga

Les accions sobre les espècies exòtiques invasores i altres espècies plaga s'han de planificar en totes les fases possibles, i preferentment en les de prevenció i el control. Cal millorar el coneixement d'aquestes espècies i la seva problemàtica d'acord amb la millor informació disponible, i afavorir la coordinació entre les diferents administracions i agents del territori amb l'objectiu de prevenir i controlar l'expansió i els perjudicis d'aquestes espècies.

Accions

- (22) Millorar la base de dades de les espècies exòtiques invasores
S'actualitzarà la informació de la base de dades EXOCAT de les espècies exòtiques trobades al medi natural a Catalunya, comptant amb la recerca aplicada a la gestió i també amb la contribució provinent de la ciència ciutadana.
- (23) Elaborar un pla de prevenció per identificar les espècies exòtiques invasores i altres espècies plaga, i aturar i gestionar-ne la propagació
El pla tindrà els següents objectius: a) identificar les espècies invasores terrestres i marines amb més amenaça sobre la biodiversitat i els processos ecològics; b) elaborar protocols d'actuació per a cada espècie i una estratègia d'erradicació o control, segons el cas; c) crear

una unitat tècnica especialitzada en la prevenció i control de les espècies exòtiques invasores, amb una xarxa d'alerta i d'actuació ràpida per aturar l'establiment de noves espècies; d) aprovar una normativa que reguli la comercialització, tinença o reproducció de les espècies invasores o potencialment invasores; i e) elaborar un programa per incrementar la percepció social dels problemes associats a les espècies exòtiques i invasores, per evitar-ne la compra, utilització, l'alliberament al medi natural, etc.

2.2.3 Inventariar i protegir els hàbitats naturals i seminaturals

Els hàbitats naturals i seminaturals ocupen més del 60% de la superfície de Catalunya i reben la majoria de les pressions d'origen antròpic. La reducció dràstica de la pèrdua d'hàbitats naturals per a l'any 2020 és a la base de l'objectiu 5 d'Aichi i, per tant, una prioritat d'acció a curt termini que cal afrontar amb urgència. El present Pla d'acció preveu avançar en el seu coneixement i protecció, i alhora iniciar actuacions de restauració i recuperació d'aquells hàbitats amenaçats i degradats, que es preveuen desenvolupar principalment a través dels instruments que es defineixen en l'àmbit 3. Així mateix, per protegir els hàbitats litorals i marins és necessari reduir els impactes que els afecten (deixalles, emissions, ocupacions directes, etc.), especialment en els que tenen més valor intrínsec de conservació o proveeixen més serveis d'utilitat i benestar per a la societat, i incrementar la coordinació entre les administracions competents en les diferents matèries.

Accions

- (24) Elaborar la Llista vermella dels hàbitats de Catalunya, segons els estàndards de la UICN i de la Comissió Europea

S'elaborarà la Llista vermella dels hàbitats naturals i seminaturals amenaçats de Catalunya que serveixi de referència per a planificar les prioritats de protecció i restauració dels hàbitats d'acord amb l'objectiu 2 de l'Estratègia de la UE sobre la biodiversitat fins 2020. La llista catalana prendrà com a referència la llista europea i inclourà tant els hàbitats terrestres com els marins, i facilitarà identificar les prioritats d'actuació de restauració

- (25) Impulsar i coordinar accions de protecció dels hàbitats marins

S'impulsarà una acció coordinada entre les administracions competents en conservació de la natura i pesqueres i d'afers marítims per planificar les accions de protecció dels hàbitats marins d'interès comunitari protegits per la Directiva Hàbitats i d'interès pesquer.

2.2.4 Inventariar i protegir els elements del patrimoni geològic

- (26) Revisar l'Inventari dels Espais d'Interès Geològic de Catalunya i aprovar un decret de conservació del patrimoni geològic

S'implantarà un seguiment dels espais de l'Inventari d'Espais d'Interès Geològic de Catalunya, es revisarà la diagnosi i la informació cartogràfica, i s'identificaran i cartografiaran els punts d'interès geològic d'alta vulnerabilitat. El Decret ha de preveure l'articulació de la figura dels geoparcs amb la resta de polítiques de conservació del patrimoni natural.

OE 2.3 Enfortir la gestió preventiva i evitar la pèrdua neta de biodiversitat en l'àmbit de l'avaluació ambiental

2.3.1 Millorar l'efectivitat de l'avaluació ambiental i consolidar l'aplicació de la jerarquia de mitigació

L'èxit de la gestió preventiva del patrimoni natural i la biodiversitat pivota, en gran part, en l'eficàcia dels procediments d'avaluació ambiental. Fa gairebé trenta anys de l'aplicació de la primera normativa d'avaluació d'impacte ambiental a Catalunya i vuit de la normativa d'avaluació ambiental de plans i programes. No obstant això, en els darrers anys s'han produït importants canvis en la realitat ambiental del país, que fan palesa la necessitat d'actualitzar alguns aspectes, amb l'objectiu d'incrementar l'aplicació i efectivitat dels procediments d'avaluació ambiental. En el cas concret de l'avaluació d'impacte ambiental és necessari disposar d'un nou marc legal que incorpori els principis internacionalment acceptats

de no pèrdua neta i jerarquia de mitigació, i desplegar nous mecanismes de compensació dels impactes ambientals residuals. Alhora és indispensable garantir la qualitat dels estudis de base i garantir el seguiment de les mesures adoptades en les resolucions d'autorització, amb un sistema de vigilància i assessorament territorialitzat.

Accions

(27) Aprovar una Llei d'avaluació d'impacte ambiental

La nova Llei catalana definirà el marc normatiu per a la incorporació de la jerarquia de mitigació i l'objectiu de No Pèrdua Neta en els procediments d'avaluació d'impacte ambiental. Sota aquests objectius, la Llei farà explícita la necessitat de compensar els impactes residuals, establint els criteris generals per a definir-los i les corresponents mesures compensatòries.

(28) Dissenyar i implantar un sistema de seguiment efectiu de l'execució dels plans, programes i projectes avaluats

El seguiment del compliment de les mesures ambientals dels plans, programes i projectes sotmesos a avaluació ambiental aporta garanties al procediment d'avaluació d'impacte ambiental. Els punts a millorar tenen a veure, en primer lloc, amb la definició d'un sistema efectiu de vigilància i seguiment, i en segon lloc, amb el dimensionament necessari de les unitats territorials responsables de l'avaluació ambiental.

(29) Incorporar la compensació sistemàtica dels impactes residuals dels plans, programes i projectes

La compensació sistemàtica dels impactes residuals s'està començant a implantar a plans, programes i projectes d'infraestructures. L'objectiu final és aturar la pèrdua de biodiversitat i dels serveis que proveeixen els ecosistemes associada a l'execució de plans, programes i projectes, establint un sistema jeràrquic de mitigació que, en darrera instància, ha de neutralitzar (o superar) el balanç negatiu pel què fa a impactes derivats de la seva execució. Per això, a) s'elaborarà una guia de criteris per assolir la No Pèrdua Neta o el Guany Net de biodiversitat; b) es considerarà en l'avaluació ambiental les finques amb acords custòdia com a territoris on aplicar compensació sistemàtica d'impactes residuals; i c) s'estudiarà implementar un sistema de bancs de conservació de la natura, o un instrument similar, per tal de facilitar i garantir les compensacions relacionades amb els procediments d'avaluació ambiental i promoure les oportunitats de conservació d'hàbitats i espècies en diversos indrets del territori.

ÀMBIT 3. Model territorial

OE 3.1 Planificar la infraestructura verda i integrar-la en l'ordenació del territori

3.1.1 Identificar i definir el valor funcional dels elements del territori que conformen la infraestructura verda

La infraestructura verda es compon d'elements del territori de magnitud, extensió i funcionalitat variable, que contribueixen al manteniment o la recuperació de la biodiversitat i al proveïment de béns i serveis dels ecosistemes. És necessari definir els serveis dels ecosistemes i cartografiar-los, amb l'objectiu d'identificar els territoris més rellevants per a planificar la infraestructura verda i avançar en la integració de criteris de conservació de la biodiversitat en l'ordenació del territori i l'urbanisme.

Així mateix, cal reconèixer l'important el paper de la infraestructura blava i els espais fluvials que la conformen en la conservació del patrimoni natural. Les aigües continentals són el reservori de bona part de la biodiversitat de Catalunya, representen poca superfície en el context global del territori del país i, degut als efectes del canvi global, es tracta d'uns dels ecosistemes més amenaçats. La planificació de la infraestructura verda ha de considerar-los obligatòriament i preveure mesures que en garanteixin la conservació i la millora de la seva capacitat de resiliència a llarg termini, com l'aplicació preferent de solucions basades en la natura.

Accions

(30) Cartografiar els serveis dels ecosistemes de Catalunya, la connectivitat ecològica i els punts crítics per a la connectivitat

S'identificaran els serveis dels ecosistemes de Catalunya, cartografiant les àrees d'oferta o provisió i de demanda, a partir d'indicadors de funcions i serveis de suport, serveis de provisió i serveis de regulació. Aquesta informació permetrà detectar les àrees del territori que proveeixen un determinat i programar en el futur actuacions per gestionar-les i garantir la provisió de serveis dels ecosistemes o restaurar-les en cas que es trobin degradades.

Aquesta informació es complementarà amb una cartografia de la connectivitat ecològica i punts crítics per a la connectivitat per a tot el territori de Catalunya.

L'objectiu fina d'aquestes dues cartografies és introduir aquesta informació en la planificació i gestió del territori i incrementar les garanties de conservació del patrimoni natural i la biodiversitat en el marc general de la infraestructura verda.

(31) Establir criteris de protecció i millora del patrimoni natural i la biodiversitat en l'urbanisme i el planejament territorial

Actualment la introducció de criteris de conservació en l'urbanisme prové essencialment d'aquells que es puguin derivar dels instruments de planificació territorial aprovats, de la normativa urbanística i dels procediments d'avaluació ambiental estratègica. Especialment en el sòl no urbanitzable, és necessari unificar aquests criteris i generar claus d'interpretació i recomanacions que permetin transposar-los a les diverses escales territorials, tenint en compte aspectes com la irreversibilitat o l'acumulació d'efectes.

També s'impulsaran actuacions específiques per a la fauna d'entorns urbans, com redactar criteris de compatibilitat de l'arquitectura i la construcció amb la fauna urbana perquè es puguin incorporar en instruments normatius, o definint bones pràctiques en la construcció d'edificis i habitatges.

OE 3.2 Recuperar i millorar la funcionalitat de la infraestructura verda

3.2.1 Reduir la fragmentació i la pèrdua de qualitat dels ecosistemes

La fragmentació d'hàbitats és un dels processos que provoca una major pèrdua de biodiversitat. En un territori densament poblat i amb una activitat secular com Catalunya, aquest fenomen és especialment intens. La divisió d'hàbitats en fragments més petits provocada pel desenvolupament d'infraestructures i la intensificació d'usos del sòl comporta la reducció de la funcionalitat dels ecosistemes i una pèrdua de qualitat que deriva en la seva degradació.

Un dels objectius de l'Estratègia per al període 2017-2021 és definir actuacions per frenar els processos de fragmentació, restaurar la connectivitat ecològica en aquells punts on s'ha perdut i millorar la permeabilitat de les infraestructures. També cal impulsar actuacions que garanteixin la recuperació d'hàbitats marins degradats, que tenen una importància cabdal per a mantenir la productivitat marina, l'aprofitament de recursos pesquers i la mitigació del canvi climàtic.

Accions

(32) Elaborar i executar un programa d'actuacions de millora i restauració de la infraestructura verda

S'elaborarà un programa per definir actuacions prioritàries de restauració d'hàbitats i de millora de la connectivitat ecològica, de desfragmentació en els principals connectors i de permeabilització d'infraestructures en els punts crítics d'intersecció amb infraestructures de transport. S'actualitzarà l'Inventari d'estructures de connectivitat de la xarxa viària i ferroviària de Catalunya en el seu conjunt i es garantirà el manteniment de la seva funcionalitat. En el programa també s'inclouran actuacions prioritàries de restauració d'espais degradats per garantir-ne la funcionalitat ecològica i la provisió de serveis ecosistèmics.

S'incorporarà la restauració d'hàbitats degradats en els objectius dels diferents programes d'actuacions ambientals previstos, com el Programa de millora de la infraestructura verda, els plans d'actuació dels parcs naturals o d'altres que se'n puguin activar

(33) Elaborar un Pla de revisió i enderrocament de rescloses i infraestructures hidràuliques obsoletes

El Pla ha de permetre adoptar mesures correctores i preventives per reduir l'impacte de les infraestructures hidràuliques sobre els ecosistemes aquàtics, mitjançant: a) la restauració de la connectivitat fluvial en concessions hidroelèctriques caducades o obsoletes; i b) l'elaboració de guies de criteris tècnics per adoptar mesures correctores i preventives per reduir l'impacte de les infraestructures hidràuliques.

(34) Recuperar la morfologia i les riberes en les masses d'aigua prioritàries i en les zones humides

Les pressions i impactes que incideixen en la qualitat d'aquests ecosistemes aquàtics són una de les causes principals de no assolir el bon estat ecològic en els rius i les zones humides. Per millorar el compliment dels objectius de la Directiva Marc de l'Aigua i de la Directiva Hàbitats, cal executar mesures específiques de correcció i restauració per minimitzar o reduir aquestes pressions i impactes i recuperar els processos i funcions de les masses d'aigua.

ÀMBIT 4. Integració del patrimoni natural en les polítiques sectorials

OE 4.1 Millorar la contribució de les polítiques agrícoles, ramaderes i forestals a la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat

4.1.1 Afavorir les sinergies positives entre les activitats agrícoles, ramaderes i forestals i la conservació del patrimoni natural

Mantenir l'activitat agrícola i ramadera i la gestió forestal en una gran part del territori rural és cabdal per a la conservació de la biodiversitat, sempre que aquesta es desenvolupi integrant al màxim aquest objectiu. Transitar cap a models productius agraris més respectuosos amb la biodiversitat, que redueixin la intensificació i adoptar els principis de l'agricultura ecològica, la gestió forestal sostenible i la silvicultura propera a la natura, ha de contribuir a fer compatibles la producció del sector primari i la conservació de la biodiversitat. D'altra banda, està demostrat que els sistemes agrícoles i forestals que afavoreixen la biodiversitat s'adapten millor a les alteracions i les noves dinàmiques que imposa el canvi climàtic.

És necessari assegurar les sinergies entre les polítiques agràries i forestals i les de conservació del patrimoni natural i, per tant, convé garantir el diàleg i el treball conjunt entre els diversos sectors implicats. També és necessari equipar-se d'un sistema d'indicadors que avaluï específicament l'estat actual dels ecosistemes agraris i forestals i els efectes de les diferents pràctiques productives i d'aprofitament dels recursos naturals sobre la biodiversitat, per tal de desenvolupar una veritable gestió adaptativa d'aquests ecosistemes.

Accions

- (35) Crear una taula de treball i concertació entre l'administració competent en conservació del patrimoni natural i la biodiversitat, l'administració agrària i forestal i el sector privat

La taula estarà conformada per tècnics de l'administració i el sector forestal i agrícola i tindrà, entre d'altres, els següents objectius: a) establir directrius de gestió consensuades per a la conservació de la biodiversitat en els instruments de planificació dels espais forestals i agrícoles, i altres mesures que permetin compatibilitzar l'activitat agrícola i l'aprofitament de recursos naturals amb la conservació de la biodiversitat; b) definir indicadors de seguiment i criteris estandarditzats adreçades als gestors i als propietaris; c) formalitzar un espai de diàleg permanent per garantir el flux d'informació i l'intercanvi de coneixement.

- (36) Elaborar un pla intersectorial de conservació dels pol·linitzadors

El pla s'impulsarà d'acord amb els resultats dels informes de la Plataforma intergovernamental sobre la biodiversitat i els serveis dels ecosistemes (IPBES) i tindrà per objectiu garantir la conservació dels pol·linitzadors silvestres i mantenir la funcionalitat i la productivitat dels ecosistemes agraris, mitjançant una bateria d'accions orientades, entre d'altres aspectes, a recuperar els espais de vora, a afavorir la fauna útil dels conreus i a divulgar els serveis i beneficis que proveeixen els pol·linitzadors, .

- (37) Potenciar la ramaderia extensiva per conservar els hàbitats agroforestals i prevenir els incendis

Establir condicionants específics per potenciar la ramadera extensiva en espais naturals protegits. Amb un maneig adequat, aquest tipus de ramaderia, actualment en regressió, és una eina clau de conservació de la biodiversitat i la prevenció d'incendis forestals, sempre que s'adaptin el tipus de bestiar i les races de l'àmbit geogràfic propi. Fer visibles aquests condicionants i els avantatges de les finques situades dins d'espais naturals protegits a l'hora de rebre ajuts específics, permet posar en valor els beneficis de conservar la biodiversitat i de prioritzar bones pràctiques ambientals en aquests espais.

- (38) Reduir l'aportació al medi natural de contaminants procedents d'usos i activitats agrícoles i ramaders

Dur a terme iniciatives i programes per fomentar la reducció i el control de contaminants agraris i altres productes emprats en les activitats agràries, com el diclofenac o altres pesticides tòxics per a la fauna i el medi aquàtic.

- (39) Desplegar el programa de conservació de l'agrobiodiversitat, les espècies i varietats autòctones cultivades i les races locals
El programa preveurà, entre altres mesures, publicar una convocatòria anual per afavorir la biodiversitat cultivada dins les mesures agroambientals del Pla de Desenvolupament Rural 2014-2020 i fomentar la conservació de l'agrobiodiversitat.
- (40) Enfortir el sistema de prevenció i compensació dels danys causats per la fauna salvatge en el medi rural
Es revisaran els criteris pels quals s'adopten mesures i s'atorguen ajuts a la ramaderia en zones de grans predadors i es fomentarà la coexistència de l'activitat agrària amb la fauna salvatge que genera problemes al sector agrari.
- (41) Posar en valor els productes agraris produïts en els espais naturals protegits
Promoure els productes derivats de l'activitat agrícola i ramadera elaborats als espais naturals protegits de Catalunya, sota una mateixa marca de valorització i crear espais de treball comú i sinèrgies entre el sector agrari i el sector serveis (turisme, gastronomia...) per contribuir a la valorització en els dos sentits.

4.1.2 Incorporar el foc com a eina de gestió forestal i dels hàbitats en l'escenari del canvi climàtic

El foc és un element inherent al territori mediterrani. Sempre ha estat vinculat a l'activitat humana, que l'ha utilitzat per modelar el paisatge. La reducció de l'activitat agrària i forestal en una gran part del territori rural de Catalunya i la conseqüent expansió dels boscos i de la urbanització dispersa han creat un nou escenari d'incendis forestals d'alt risc per a la població. Aquesta situació però, també està provocant un increment de la vulnerabilitat dels ecosistemes més susceptibles a patir els efectes dels incendis, que s'agreuja en tots els casos per una dinàmica de sequeres perllongades, alimentada pels efectes del canvi climàtic. Tot això dibuixa un escenari difícil de gestionar des del punt de vista de la prevenció, però també del de la conservació de la biodiversitat, front un increment en la recurrència dels incendis forestals, no només en les zones més seques, sinó també en àrees on fins ara no eren tan freqüents, com les zones d'alta muntanya.

Per minimitzar l'impacte dels incendis sobre els sistemes forestals cal prioritzar la redacció de plans de gestió específics per a incendis, però també divulgar el paper de la cultura del foc en el modelat del territori i la creació de discontinuïtats forestals, generar una transició dels recursos dirigits fins ara a l'extinció cap a la prevenció i concertar amb tots els agents implicats mesures específiques per gestionar els nous escenaris de risc. Alhora, és necessari identificar, en els espais naturals protegits, aquells valors prioritaris que cal defensar en cas d'incendi forestal, d'igual forma que es fa amb d'altres elements del territori.

Accions

- (42) Revisar l'orientació dels Plans de prevenció d'incendis forestals (PPI) en els espais naturals de protecció especial
Aquests instruments s'han de convertir en plans de gestió del foc, superant l'enfocament dels incendis des de l'òptica exclusiva de la prevenció i l'extinció, i buscant la compatibilitat amb la conservació de la biodiversitat, prioritzant els elements del patrimoni natural on cal concentrar els esforços de defensa en cas d'incendi forestal.
- (43) Crear un grup de treball per coordinar els organismes competents en gestió forestal, prevenció i extinció d'incendis i gestió dels espais naturals i de la biodiversitat
En el grup de treball hi participaran representants de les administracions competents en conservació de la biodiversitat, gestió forestal i prevenció i extinció d'incendis. Es reforçarà la coordinació administrativa per a l'autorització de cremes controlades i altres actuacions vinculades a la prevenció, i per gestionar l'ús públic dels espais naturals protegits d'acord amb les situacions de risc d'incendi. Així mateix, el grup de treball serà un espai de presa de decisions sobre les àrees prioritàries d'intervenció en cas d'incendi forestal, identificar les àrees més vulnerables a les perturbacions provocades pel foc des del punt de vista de la conservació dels valors naturals, així com les àrees on pot ser necessari que el foc hi actuï per aconseguir una evolució dels sistemes naturals més favorable per a la biodiversitat.

OE 4.2 Compatibilitzar les activitats marítimes i pesqueres amb la conservació de la biodiversitat

4.2.1 Millorar la gestió dels usos recreatius, turístics i esportius en el litoral i el medi marí

La confluència de competències i d'activitats que tenen lloc als medi litoral i marí suposa dificultats de gestió intrínseques que cal abordar des de la coordinació de diferents administracions i sectors. Amb vistes a garantir la conservació del patrimoni natural del medi marí i del litoral cal adoptar mesures de gestió específiques per a cadascun dels sectors que hi són implicats.

Accions

(44) Desenvolupar un nou model de pesca recreativa

S'impulsaran accions específiques per minimitzar l'impacte d'aquesta activitat de lleure sobre els ecosistemes marins mitjançant, entre d'altres mesures: 1) el desenvolupament de la normativa vigent que reguli la pesca recreativa marítima en totes les seves modalitats, i els concursos de pesca; 2) una reglamentació de límits de captura, el foment de la pesca sense mort i la utilització de materials, utensilis i tècniques menys impactants amb l'entorn i les altres espècies de fauna i flora en la pràctica d'aquesta activitat; 3) la regulació específica de la pesca recreativa en espais naturals de protecció especial; 4) la regulació de la captura d'espècies costaneres sotmeses a alta pressió de pesca recreativa o en un estat d'amenaça.

(45) Instal·lar sistemes de fondeig de baix impacte

Es preveu impulsar un programa per instal·lar sistemes de fondeig ecològic que permetin fer compatibles la nàutica recreativa amb la conservació de les praderies de posidònia i altres fanerògames marines, evitant l'afectació dels que tenen els fondejos directes amb àncores o l'ús de sistemes fixes no respectuosos amb aquests hàbitats.

(46) Incrementar el control i la vigilància de l'ús públic en el litoral i el medi marí i reduir l'impacte de les activitats nàutiques

S'incrementaran els recursos materials i personals dedicats al control, vigilància i inspecció en el litoral i el medi marí, i especialment en la protecció dels valors naturals de les àrees marines protegides davant les pressions provocades a causa de la sobrefreqüentació i la massificació. Es programaran les actuacions a emprendre, en el marc de l'Estratègia Marítima de Catalunya, per reduir l'impacte de les activitats de lleure i esportives sobre el medi marí, especialment pel que fa a la contaminació de l'aigua i a l'afectació de les praderies de fanerògames marines.

4.2.2 Promoure una activitat pesquera compatible amb la conservació de la biodiversitat marina

La compatibilitat entre conservació del medi marí i l'aprofitament dels seus recursos vius passa per incorporar criteris de conservació dels hàbitats i les espècies més amenaçades, establir límits de captures basats en criteris científics i articular mecanismes de governança basats en la cogestió que comptin amb representants dels diversos sectors amb interessos en el medi marí i litoral.

Per això, els esforços han d'orientar-se a impulsar accions que facilitin la implicació del sector en la conservació de la biodiversitat marina i afavorir la reconversió cap a models de gestió pesquera sostenible.

Accions

(47) Adoptar un model de governança de la pesca que garanteixi l'aprofitament sostenible dels recursos marins i la conservació de la biodiversitat

Es promourà la transició de l'activitat pesquera de Catalunya cap a un model pesquer innovador que garanteixi la sostenibilitat de l'activitat, el recurs i els seus ecosistemes a llarg termini. El coneixement del medi marí, dels caladors i dels recursos marins vius i la gestió de

l'esforç pesquer, han de permetre establir zones i èpoques amb diferents pressions pesqueres, de tal manera que des d'una visió ecosistèmica, i en coordinació amb l'administració competent en conservació de la biodiversitat i el món científic, se n'afavoreixi una redistribució de la pressió i en faciliti la recuperació.

(48) Donar formació al sector pesquer per a la implementació de mesures que redueixin las captures accessòries d'espècies protegides

Algunes arts de pesca interaccionen incidentalment amb diverses espècies protegides (aus, tortugues, cetacis i taurons). Per això es promouran actuacions de formació específiques per facilitar la col·laboració amb els pescadors i altres organitzacions en l'adopció de mesures per evitar aquestes captures i minimitzar-ne els efectes negatius.

OE 4.3 Incrementar la implicació del sector empresarial i financer en la conservació del patrimoni natural

4.3.1 Introduir la conservació del patrimoni natural en les estratègies empresarials

Per enfortir els vincles entre el sector empresarial i les polítiques públiques de conservació de la natura, cal començar per reconèixer els esforços i el compromís que algunes empreses han adquirit envers la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat. Cal reforçar però la implicació del sector empresarial, i això és pot aconseguir facilitant des de l'administració de la conservació mecanismes innovadors que facin més visibles les oportunitats que pot oferir integrar la biodiversitat en l'activitat de les empreses.

Promoure acords voluntaris a favor de la conservació del patrimoni natural per part d'empreses vinculades a l'aprofitament dels recursos naturals i del paisatge; incorporar als sistemes comptables el capital natural; quantificar els beneficis dels serveis ecosistèmics; o valorar, per al context de Catalunya, la responsabilitat del nostre model socioeconòmic en la conservació de la biodiversitat global, són mesures que caldrà impulsar per aconseguir reforçar el vincle del sector empresarial i la conservació de la natura.

Accions

(49) Crear la figura dels acords voluntaris per a la biodiversitat en les empreses

Definir la figura d'acord per a la biodiversitat i els requisits i les condicions perquè les empreses més conscienciades amb la conservació de la natura puguin signar-los. Els acords han de ser un reconeixement del compromís de les empreses envers la conservació de la natura, més enllà de les obligacions legals en matèria de gestió ambiental. L'administració en donarà a conèixer els resultats seleccionant bones pràctiques empresarials, favorables a la conservació de la natura tant a Catalunya com a l'exterior, per afavorir la implantació generalitzada de bones pràctiques entre les empreses. La responsabilitat social corporativa envers la conservació de la natura serà un dels elements a reconèixer en aquests acords.

(50) Mesurar l'impacte del model productiu i de consum de Catalunya sobre la biodiversitat global

El model socioeconòmic de Catalunya té efectes sobre la conservació de la biodiversitat a escala global. S'actualitzarà i publicarà l'estudi de l'any 2012 sobre la responsabilitat exterior de Catalunya en la conservació de la biodiversitat global, com a punt de partida per adoptar criteris de responsabilitat exterior en la conservació del patrimoni natural.

(51) Quantificar els beneficis socials i econòmics que aporten al sector empresarial i productiu els espais naturals protegits

Es calcularan els beneficis socioeconòmics derivats d'invertir en espais naturals protegits, sobretot en els espais de la xarxa Natura 2000. Es quantificaran i difondran específicament els beneficis per al sector agrari tenint en compte també els costos que pot comportar estar ubicats dins espais naturals protegits. A partir d'aquesta anàlisi es podran fomentar projectes emprenedors relacionats amb les activitats econòmiques tradicionals compatibles amb la conservació de la natura.

4.3.2 Reduir l'impacte de l'aprofitament dels recursos naturals sobre el patrimoni natural i el paisatge

La diversa normativa sectorial ha avançat en la integració de criteris per minimitzar els impactes negatius de l'aprofitament de recursos naturals sobre el patrimoni natural i el paisatge. En aquesta evolució positiva ha tingut un paper destacable l'avaluació ambiental, que ha establert un marc de referència sòlid a l'hora d'avaluar i quantificar els impactes d'aquestes activitats.

Tanmateix, existeixen determinades activitats que s'executen en l'entorn natural que encara continuen generant impactes ambientals significatius, que cal corregir i minimitzar, com les línies de transport elèctric, les activitats extractives i les instal·lacions de producció eòlica.

Accions

(52) Corregir els suports de línies elèctriques que provoquen l'electrocució d'aus

Actuar, com a mínim, sobre els 250 suports de màxima prioritat que han causat electrocució a espècies protegides.

(53) Actualitzar el marc normatiu que regula les activitats extractives

Revisar la normativa vigent i incloure-hi consideracions que afavoreixin la conservació de la biodiversitat i la regeneració dels hàbitats idonis per a les espècies de la fauna i la flora amenaçades o en risc d'extinció. La restauració de les activitats extractives pot generar oportunitats per a la millora de la biodiversitat i la geodiversitat en el disseny dels programes de noves activitats, o en el cas d'activitats abandonades i altres àrees degradades. Sempre però, en base a criteris acordats amb el sector.

(54) Crear un grup de treball per implantar un sistema de producció d'energia eòlica compatible amb la biodiversitat

Per assolir els objectius del Pacte Nacional per a la Transició Energètica, és necessari definir nous criteris per al desplegament de les instal·lacions de producció eòlica a Catalunya. Aquest grup de treball haurà de considerar la millor informació disponible per tal d'ordenar o planificar la implantació d'aquestes instal·lacions i evitar els impactes ambientals sobre el patrimoni natural.

OE 4.4 Avançar en la compatibilitat de la caça i la pesca continental amb la conservació de la biodiversitat

4.4.1 Planificar i impulsar les activitats cinegètiques i la pesca continental amb criteris de conservació de la biodiversitat

Per conciliar l'activitat cinegètica tradicional amb la conservació de la resta de biodiversitat cal fomentar l'adopció de mesures de conservació dels hàbitats i de gestió de les poblacions, actualitzar el marc normatiu i revisar els instruments de planificació cinegètica de manera concertada amb els col·lectius implicats. Cal fer confluïr al màxim els interessos del col·lectiu de caçadors amb els de la conservació del patrimoni natural.

Pel que fa a la pesca continental, en aquest Pla d'acció 2017-2021 es preveu revisar les zonificacions i la regulació normativa vigent i reforçar el control per garantir que aquesta activitat contribueixi a la lluita contra les espècies invasores i a la conservació dels hàbitats i les espècies autòctones, contribuint així també a assolir l'objectiu 2.2 de l'Estratègia.

Accions

(55) Aprovar una nova Llei de caça

Elaborar un nou marc legal per a la caça que, entre altres qüestions, consideri la caça com una activitat de gestió i control poblacional, també de predadors i en la lluita contra espècies invasores, inclogui criteris de conservació del patrimoni natural, estableixi criteris de reforç

poblacional i garanteixi la formació dels qui la practiquen. També ha de proposar una nova classificació de les espècies cinegètiques i piscícoles supeditant-ne l'aprofitament a consideracions ecològiques i a l'estat de conservació en què es troben.

(56) Introduir criteris orientats a la gestió dels hàbitats i les espècies en els instruments de planificació cinegètica i revisar la regulació de la mitja veda

S'avaluarà els instruments de planificació cinegètica de les àrees privades de caça per millorar-ne el contingut i l'aplicació, per convertir-los en eines de gestió del medi natural a escala local, i amb una visió ecosistèmica que incorpori objectius de conservació i inclogui els censos efectius de les espècies que es proposa gestionar. S'establiran llindars mínims i màxims de densitats per a l'aprofitament cinegètic de les diferents espècies en funció també de l'evitació dels conflictes que generen sobre el sector agrari i altres activitats socioeconòmiques, i garantir l'equilibri dels ecosistemes. També es modificarà, de manera consensuada amb el sector, el marc legal vigent i la resolució anual de vedes de l'activitat cinegètica de la mitja veda, que es du a terme entre el 15 d'agost i el 15 de setembre, i que coincideix amb l'època de migració post nupcial de moltes espècies d'aus. Aquesta pràctica es concretarà només als llocs on té un sentit cinegètic i per raó de prevenció de danys.

(57) Iniciar la substitució d'elements que continguin plom en la caça i la pesca

Adoptar mesures per evitar els efectes contaminants o envers la salut de la munició convencional i dels ploms de pesca, atès que a hores d'ara la prohibició només és efectiva en determinades zones humides des de l'any 2001 (d'acord amb el Reial Decret 581/2001) i a la resta d'espais no hi ha hagut avenços en els darrers anys. Aquesta acció preveu: a) prohibir progressivament l'ús del plom en la pesca i la caça en els terrenys de gestió pública com espais naturals protegits, reserves nacionals de caça, zones de caça controlada i zones de seguretat; i b) iniciar campanyes per a l'adopció d'aquestes mesures també en els terrenys cinegètics de gestió privada.

(58) Unificar els criteris de gestió de les reserves nacionals de caça i els espais naturals protegits allà on coincideixen

Sis Reserves Nacionals de Caça de Catalunya coincideixen amb parcs naturals. Es preveu convertir-les en espais exemplars quant a gestió cinegètica, tot ordenant i regulant les diferents activitats que afecten a la biodiversitat mitjançant la zonificació d'àrees destinades a l'activitat cinegètica i altres àrees per al gaudiment de la fauna i flora.

(59) Desplegar la legislació sectorial vigent en matèria de pesca continental i millorar la regulació de les zones de pesca

Es desenvoluparà el Reglament de la Llei 22/2009 de pesca continental. Així mateix, es farà una proposta de nous trams de pesca sense mort en les àrees més vulnerables i d'interès per a espècies autòctones, designant més refugis de pesca en àmbits lacustres.

Les zones de pesca controlada intensiva permeten descarregar de pressió de pesca altres zones més ben conservades i tenen una funció important, però han d'integrar criteris per garantir que no perjudiquin l'ecosistema i altres trams amb un règim més natural. Es fomentarà com a recurs turístic la pesca continental de baixa pressió i sense mort en zones amb qualitat ecològica, atès que genera valor afegit i riquesa al territori sempre i quan es desenvolupi amb les màximes garanties de sostenibilitat.

(60) Treballar conjuntament amb els col·lectius de pescadors en la conservació dels ecosistemes aquàtics, en la recuperació d'espècies autòctones i en el control d'espècies exòtiques invasores

La normativa vigent obliga a sacrificar els peixos invasors un cop capturats, i evitar-ne la translocació cap a altres masses d'aigua. Tot i que això representa sovint una pràctica contrària a la voluntat dels practicants de la pesca sense mort, cal avançar per garantir el seu compliment: a) millorant la comunicació i conscienciació amb els col·lectius de pescadors esportius sobre la necessitat de controlar les espècies exòtiques i invasores i evitar-ne la propagació, b) preveient actuacions conjuntes per promoure la recuperació de les espècies autòctones, com per exemple els ciprínids, i c) reforçant el control i la vigilància en compliment de la normativa vigent amb la col·laboració dels col·lectius de pescadors.

OE 4.5 Fomentar el respecte per la natura en les activitats turístiques, esportives i de lleure a l'aire lliure

4.5.1 Reduir l'impacte de les activitats de turisme, lleure i esportives a l'aire lliure sobre el patrimoni natural

Davant l'auge de l'accés al medi natural que s'està produint en els darrers anys, és necessari establir criteris globals per compatibilitzar l'ús i el gaudi de l'entorn natural amb la conservació dels elements que l'integren i el fan atractiu. Cal desplegar mesures de forma prioritària en els espais naturals protegits i en territoris amb espècies amenaçades sensibles a aquestes activitats, amb l'objectiu de garantir que els valors que atorguen l'atractiu no es posi en risc per causa d'un excés de freqüentació o d'una excessiva demanda turística, esportiva o de lleure.

Accions

- (61) Desplegar les accions del Pla de foment del turisme de natura als espais naturals protegits més rellevants per a la conservació del patrimoni natural

El Pla defineix, en un horitzó 2020, un conjunt de 50 accions de caire divers, entre les quals cal destacar les que afavoreixen un ús turístic sostenible i responsable dels recursos naturals, alhora que promouen el coneixement d'aquests recursos. Es preveu identificar les accions clau per a la conservació i executar-les.

- (62) Incrementar les adhesions dels espais naturals de protecció especial de Catalunya a la Carta europea de turisme sostenible

La Carta europea de turisme sostenible (CETS) és una iniciativa de la Federació EUROPARC que té per objectiu: a) fomentar el coneixement i el suport als espais protegits d'Europa i b) millorar el desenvolupament i la gestió del turisme dels espais naturals protegits tenint en compte les necessitats del medi ambient, dels residents locals, de les empreses i dels visitants.

- (63) Regular l'ús social i l'accés al medi natural

Definir regulacions bàsiques per a les activitats esportives i excursionistes organitzades, l'accés motoritzat o altres activitats d'ús social de la natura que poden tenir un impacte en els espais naturals protegits, les finques privades i sobre la biodiversitat arreu del territori.

ÀMBIT 5. Organització administrativa, marc legal i fiscalitat

OE 5.1 Adaptar els instruments de govern del patrimoni natural als nous reptes de conservació i fer-los més efectius

5.1.1 Reestructurar l'organització administrativa de la Generalitat de Catalunya en conservació de la natura

Assegurar la transversalitat de les polítiques de conservació de la natura requereix adequar l'estructura administrativa que se'n fa càrrec. Cal també garantir un consell de participació i informació dins el Govern per assegurar que tots els departaments contribueixen al desplegament de l'Estratègia i assumeixen els principis bàsics que recull en la mesura que els afecta. Juntament amb l'Observatori del patrimoni natural i l'Agència del Patrimoni Natural i la Biodiversitat, es conformaran els fonaments d'una nova política de conservació del patrimoni natural que asseguri el proveïment i tractament adequat de la informació de base tècnica i científica, una gestió administrativa territorialitzada i operativa i una coherència en la presa de decisions.

Accions

(64) Enfortir els equips de gestió del patrimoni natural

Es revisaran les dotacions i les estructures de govern i de gestió actuals per adequar-les a les necessitats de funcionament i als objectius de conservació de cada espai. Es dotarà amb els recursos humans i econòmics necessaris les unitats dels Serveis Territorials, els serveis centrals i els equips de gestió dels espais naturals protegits per garantir el desplegament de la gestió preventiva i de la gestió activa del patrimoni natural

(65) Crear i desplegar l'Agència del Patrimoni Natural i la Biodiversitat de Catalunya

Crear i desplegar un nou organisme públic que aglutini les competències en conservació de la natura, dotat d'un alt grau d'autonomia i operativitat, i d'un finançament múltiple, que permeti avançar en el compliment dels objectius i els plans d'acció de l'Estratègia i l'acció del Govern en aquesta matèria. L'Agència ha de comptar amb una distribució territorial i una dotació de personal adequades que li confereixin agilitat en la tramitació administrativa i la supervisió i autorització d'activitats.

(66) Crear espais per a la participació dels agents del territori en la governança de la conservació de la natura

Per garantir la presència de la societat civil organitzada, es preveu la creació d'òrgans descentralitzats de participació de la societat civil i el conjunt d'actors del territori en els diversos àmbits en que s'estructuri territorialment l'Agència del Patrimoni Natural i la Biodiversitat.

(67) Crear un òrgan de coordinació i seguiment entre els departaments de la Generalitat de Catalunya implicats en les polítiques relacionades amb el patrimoni natural i la biodiversitat

Es crearà aquest òrgan de consulta i presa de decisions, amb capacitat d'actuar preceptivament en la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat. El constituïran representants dels diferents departaments del Govern i podrà desenvolupar, entre d'altres, les següents funcions: a) vetllar pel desplegament de l'Estratègia i el compliment dels seus objectius; i b) analitzar i reorientar les polítiques sectorials del Govern de manera que puguin contribuir favorablement a la conservació de la biodiversitat i la geodiversitat, si s'escau incorporant la conservació del patrimoni natural en la tramitació de lleis sectorials.

5.1.2 Actualitzar el marc legal sobre el patrimoni natural i la biodiversitat

La revisió del marc legal global sobre patrimoni natural i biodiversitat, així com de la normativa específica sobre espècies i sobre activitats amb incidència sobre el patrimoni natural, són indispensables per garantir l'acompliment de la major part dels objectius de l'Estratègia i per adaptar l'acció del Govern als estàndards internacionals de conservació.

Accions

(68) Aprovar una llei del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya

Es revisarà i actualitzarà el marc legal vigent, per millorar el conjunt de normatives de regulació que afecten el medi natural i adaptar la legislació catalana a la normativa comunitària i internacional. La llei vigent, 12/1985, ha quedat obsoleta en molts aspectes, i no resol problemes nous que han sorgit en els darrers 30 anys.

(69) Actualitzar la normativa específica sobre patrimoni natural

S'actualitzarà la normativa vigent que ja no dona resposta a alguns dels problemes actuals. Per exemple, la normativa sobre fauna salvatge, sobre regulació d'activitats fotogràfiques, científiques i esportives amb efectes sobre la fauna salvatge, sobre la tinença de fringíl·lids o sobre falconeria. També és necessari millorar la llei de protecció dels animals per incloure com a infraccions molts aspectes que estan en decrets o ordres que no es van recollir en la llei, i regular instal·lacions i equipaments que causen mortalitat d'espècies protegides i amenaçades (com la col·lisió amb tanques i filats, l'ofegament en basses de reg o de prevenció d'incendis, la col·lisió amb edificis amb grans vitralls, etc.).

5.1.3 Millorar la vigilància i el control de les activitats amb incidència sobre el patrimoni natural, i l'aplicació de la normativa vigent

En la majoria de casos, només de complir-se, la normativa vigent ja asseguraria evitar molts impactes sobre el patrimoni natural que encara es produeixen. Per això convé reforçar i fer més efectiva la vigilància en el medi natural i, complementàriament, incrementar les mesures i programes per informar i sensibilitzar la societat.

Accions

(70) Incrementar els mitjans dels cossos de vigilància que actuen en el medi natural i millorar la coordinació amb l'administració competent en matèria de conservació del patrimoni natural i la biodiversitat.

Reforçar la vigilància en el medi natural, i establir nous protocols per millorar l'efectivitat de l'acció de vigilància, sobretot pel que fa a l'accés al medi natural en general i als espais naturals protegits en particular.

(71) Reforçar la capacitat sancionadora de l'administració

Es revisarà la tipificació dels supòsits de sanció i les quanties assignades en la nova llei de biodiversitat i patrimoni natural o modificant altres normatives vigents, com la llei de protecció dels animals

5.1.4 Involucrar l'administració local en la governança del patrimoni natural

Les administracions locals tenen, per raó de proximitat al territori, una capacitat d'acció notable quant a la governança dels espais naturals protegits existents als seus municipis, i quant a la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat en general. Són agents actius en la governança a escala local i tenen un gran potencial per implicar-se en la conservació del patrimoni natural. Així mateix, des del món local és possible impulsar iniciatives de protecció i conservació d'espais naturals de petita superfície però molt importants per a teixir un territori resiliència, i amb la implicació de l'entorn social immediat.

Accions

(72) Promoure acords de col·laboració amb els ens locals

Enfortir les relacions entre la Generalitat i els ens locals per establir nous acords de col·laboració que permetin avançar en la conservació del patrimoni natural en l'escala local.

OE 5.2 Implantar instruments financers i de fiscalitat favorables a la conservació del patrimoni natural

5.2.1 Revisar el règim fiscal i incentivar la implicació del sector privat en la conservació del patrimoni natural

El compliment dels objectius de l'Estratègia depèn en gran mesura de la disponibilitat de recursos econòmics. Cal dissenyar un nou model de fiscalitat que permeti ampliar els fons de finançament de les polítiques de conservació i dotar-los de més recursos i, alhora, que afavoreixi a propietaris, empreses, organitzacions o altres agents del territori que contribueixen activament a aquestes polítiques.

Accions

(73) Desplegar i reforçar el Fons del patrimoni natural

Posar en marxa el Fons amb la participació inicial dels impostos derivats de la Llei de canvi climàtic. Atesa la reducció prevista en la corba d'ingressos a mig termini, s'estudiarà l'afectació d'altres impostos i la participació en taxes que puguin tenir incidència en les polítiques de conservació del patrimoni natural. Es considerarà l'assignació de recursos també procedents d'altres àmbits, de manera semblant al percentatge cultural.

(74) Establir mesures fiscals per afavorir la conservació del patrimoni natural

S'estudiaran les mesures fiscals vigents per reconèixer la contribució a la conservació del patrimoni natural i establir un règim fiscal favorable que incentivi fórmules com els acords de custòdia del territori o altres acords voluntaris, les donacions a entitats ambientals, el mecenatge empresarial destinat a la conservació de la natura o la transmissió de finques amb acords de conservació. També s'estudiarà aplicar una fiscalitat específica que afavoreixi als titulars de les finques situades dins espais naturals protegits que contribueixen a la conservació dels valors naturals.

(75) Identificar les mesures fiscals que tenen un impacte negatiu sobre la conservació del patrimoni natural

S'identificaran i analitzaran els subsidis, ajuts i altres mesures fiscals de l'administració pública de la Generalitat que tenen efectes directes negatius sobre el patrimoni natural i s'adoptaran criteris per reorientar-los.

(76) Crear el Registre d'acords de custòdia del territori

El Registre reconeixerà els acords de custòdia del territori que garanteixen la qualitat i efectivitat dels compromisos adquirits sobre la conservació del patrimoni natural i que tenen una durada mínima. Els atorgarà seguretat jurídica i permetrà als titulars de les finques amb acords acollir-se a beneficis fiscals. El Registre és un element indispensable per implantar una fiscalitat favorable a la custòdia del territori.

5.2.2 Utilitzar millor els instruments financers i els fons de la Unió Europea per potenciar la conservació del patrimoni natural

Assegurar que els fons europeus disponibles s'utilitzen i apliquen de la manera més favorable possible a la conservació del patrimoni natural, concertant-ne els criteris de repartiment, i afavorint que repercutixin arreu en benefici de la conservació. S'ha de fer un seguiment de l'impacte de la Política Agrària Comunitària, especialment a través del *greening* i del contracte global d'explotació.

Accions

(77) Concertar l'assignació de recursos econòmics del Pla de Desenvolupament Rural i altres fons a la conservació de la biodiversitat

De forma concertada entre els departaments competents en conservació de la natura i en activitat agrària, s'analitzarà com optimitzar l'assignació dels fons de la Unió Europea a Catalunya per al compliment dels objectius de conservació de la biodiversitat. La revisió dels

critèris de la nova Política Agrària Comunitària (d'aplicació el 2021) és una oportunitat per dur a terme l'acció.

ÀMBIT 6. Implicació de la societat

OE 6.1 Ampliar la conscienciació de les persones en relació amb el patrimoni natural i la biodiversitat

6.1.1 Incrementar la presa de consciència social envers l'impacte de les activitats humanes sobre els serveis que aporta la natura

Per incrementar la consciència sobre la necessitat de conservar la natura es preveu planificar accions de sensibilització de la ciutadania, centrant el missatge en la importància de la biodiversitat en la provisió dels serveis dels ecosistemes. També cal posar de relleu els vincles entre la conservació de la natura i la salut i el benestar.

Accions

- (78) Programar accions de socialització de la biodiversitat i fer un seguiment de la percepció social sobre la conservació de la natura

Es programaran per als períodes 2017-2021 diverses accions de comunicació sobre la natura i els beneficis de conservar-la dirigides a diferents actors de la societat, ressaltant la relació existent entre la biodiversitat i el consum, la salut i l'economia. Cal aprofundir en l'avaluació continuada de la percepció de la població catalana sobre el patrimoni natural, revisant el contingut i els resultats de l'estudi d'opinió sobre la percepció i hàbitats ambientals.

- (79) Sensibilitzar i formar els usuaris de la natura

S'elaborarà, de forma concertada amb els ens públics i privats implicats, una campanya específica sobre els impactes de l'ús social de la natura i la manera d'evitar-los,.

6.1.2 Incorporar la conservació del patrimoni natural en la sensibilització, l'educació i la formació

Com a suport de la sensibilització de la ciutadania, convé estendre la presa de consciència sobre els valors intrínsecs de la natura i dels serveis que ens proveeix en l'àmbit de l'educació i la formació, i a col·lectius específics que poden ser aliats clau per difondre aquests valors compartits. En els propers anys també serà necessari millorar la formació d'especialistes en els diversos àmbits de la conservació del patrimoni natural, per tal d'incrementar les capacitats per assolir els objectius que es marquen en l'Estratègia, i potenciar la integració laboral dels professionals.

Accions

- (80) Revisar els recursos educatius sobre el patrimoni natural

En coordinació amb els departaments competents en educació i formació, es revisaran els recursos existents per facilitar la incorporació dels valors de la biodiversitat i els serveis que aporta en el currículum escolar i en la formació professional i universitària, i es posaran a disposició dels centres educatius i de les editorials de llibres de text.

- (81) Incidir en la formació de col·lectius específics

Es contactarà amb els col·legis professionals, les escoles de formació i les associacions que representen els sectors professionals amb major interacció amb el patrimoni natural, com els sectors agrari, forestal, pesquer i nàutic-recreatiu, per traslladar-los informació sobre aspectes clau de la conservació.

OE 6.2 Augmentar la participació individual i col·lectiva en la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat

6.2.1 Reforçar les iniciatives de conservació privada, cogestió i custòdia del territori

La conservació privada, encara incipient a Catalunya, és una eina que pot reforçar l'efectivitat del sistema d'espais naturals protegits i contribuir a l'acompliment dels objectius generals de conservació de la natura. Cal reconèixer, en particular, el paper clau que té la custòdia del territori en la gestió del patrimoni natural i en l'assoliment dels objectius de l'Estratègia.

Accions

(82) Impulsar la custòdia del territori

Es reforçarà el paper de la custòdia del territori en la governança de la conservació de la natura i es concentraran esforços en mantenir el suport estructural al sector de la custòdia. També se l'afavorirà fiscalment eliminant impediments que actualment en dificulten l'expansió i es prioritzaran projectes de llarg recorregut, amb viabilitat econòmica pròpia i que siguin replicables.

(83) Definir el marc d'una xarxa d'àrees privades d'interès natural

S'establiran criteris per reconèixer formalment les accions de conservació d'iniciativa privada en funció de la contribució als objectius de l'Estratègia i a altres objectius de conservació que es defineixin. S'estudiarà la creació d'una xarxa de finques privades amb interès per a la conservació, de caràcter voluntari, que puguin ser formalment reconegudes per part de l'administració.

(84) Definir les bases del model de cogestió marina i costanera

Es treballarà en definir un model de custòdia propi per als àmbits marí i costaner basat en la cogestió, per unificar criteris i actuar coordinadament en aquests espais, tenint en compte aspectes clau com la gestió del domini públic i l'aprofitament de recursos marins.

6.2.2 Enfortir el Tercer Sector Ambiental i les plataformes de participació ciutadana

Les iniciatives de la societat civil organitzada són fonamentals per difondre la importància de conservar el patrimoni natural i la biodiversitat i compartir els objectius comuns amb altres agents i sectors del territori. Un dels motors per aconseguir-ho és el voluntariat per a la conservació de la natura. És important alinear aquestes iniciatives amb els objectius estratègics de conservació que es plantegen en aquesta Estratègia, per aprofitar esforços i eixamplar la base de suport social a les actuacions de conservació de l'entorn natural.

Accions

(85) Coordinar les iniciatives de ciència ciutadana sobre biodiversitat

Es promourà el treball en xarxa dels diferents actors socials implicats amb la ciència ciutadana i s'avançarà en la coordinació de les diverses iniciatives existents (com la Setmana de la Natura, la figura del donant ambiental o el voluntariat ambiental), tot establint objectius i criteris comuns per unificar l'aportació d'informació, com per exemple elaborant protocols estandarditzats pel seguiment d'hàbitats i espècies per tal que puguin ser utilitzats per entitats o particulars.

(86) Introduir la conservació de la natura com a Servei Comunitari en els centres docents

S'implicarà els centres educatius en la conservació de la biodiversitat del seu entorn a través de projectes d'aprenentatge i servei a la comunitat, en el marc de les Escoles Verdes i la Xarxa d'escoles per a la sostenibilitat de Catalunya. Es comptarà amb el suport del departament competent en ensenyament.

(87) Fomentar el voluntariat per a la conservació de la natura

S'incrementarà el nombre i la qualitat de les accions de conservació en què es pugui implicar activament la ciutadania, coordinant iniciatives en el marc del Tercer Sector Ambiental, amb el suport de les entitats que l'integren. En els espais naturals de protecció especial, s'aprovarà i desplegarà el Pla estratègic d'Educació Ambiental i Voluntariat, que es dirigeix a la població en

general, i de manera prioritària a la població local i als centres educatius propers, per fer-los coneixedors dels valors i oportunitats de l'espai natural en què viu i treballa.

Priorització d'accions

Àmbit, OO, OE, Acció				Títol	Prioritat
1	1.1	1.1.1	1	Identificar els hàbitats, les espècies, els elements de la geodiversitat i els processos clau, i diagnosticar-ne el grau de coneixement	**
1	1.1	1.1.1	2	Integrar i millorar la informació disponible sobre els hàbitats marins per elaborar una cartografia aplicable a la gestió	*
1	1.1	1.1.1	3	Fixar una agenda comuna de recerca entre les administracions públiques, les universitats i els centres de recerca en matèria de biodiversitat i geodiversitat	*
1	1.1	1.1.2	4	Desenvolupar un sistema de seguiment global del patrimoni natural	**
1	1.1	1.1.2	5	Definir un programa d'avaluació i seguiment de l'estat de conservació dels espais naturals protegits de Catalunya i de la seva efectivitat	*
1	1.1	1.1.2	6	Fer seguiment de la implantació de cabals ecològics sobre els ecosistemes aquàtics	*
1	1.2	1.2.1	7	Constituir un observatori del patrimoni natural orientat a la informació i el coneixement	**
2	2.1	2.1.1	8	Aprovar els instruments de planificació programats dels espais naturals protegits	**
2	2.1	2.1.1	9	Desplegar les directrius i els instruments de gestió de la xarxa Natura 2000	**
2	2.1	2.1.1	10	Impulsar fórmules de gestió compartida amb ens locals, propietaris i entitats ambientals en espais naturals protegits	*
2	2.1	2.1.1	11	Dotar les àrees marines protegides d'una gestió específica i diferenciada	*
2	2.1	2.1.2	12	Avançar en la declaració de nous espais naturals de protecció especial	**
2	2.1	2.1.2	13	Dissenyar una estratègia d'adquisició de finques d'alt valor natural	*
2	2.1	2.1.2	14	Aprovar el Catàleg de zones humides de Catalunya	*
2	2.1	2.1.2	15	Introduir l'evolució lliure en la gestió dels boscos de Catalunya	*
2	2.1	2.1.2	16	Integrar les Reserves Naturals Fluvials en el Sistema d'espais naturals protegits	*
2	2.2	2.2.1	17	Aprovar el Catàleg de fauna amenaçada de Catalunya	**
2	2.2	2.2.1	18	Aprovar els plans de recuperació i conservació de les espècies més amenaçades	**
2	2.2	2.2.1	19	Dissenyar i posar en marxa una estratègia d'actuació coordinada de la Xarxa de Centres de Recuperació de Fauna	*
2	2.2	2.2.1	20	Implementar el pla d'acció contra l'ús del verí i d'altres tòxics ambientals	*
2	2.2	2.2.1	21	Aprovar l'Estratègia catalana de conservació de flora i executar-ne les accions prioritàries	**
2	2.2	2.2.2	22	Millorar la base de dades de les espècies exòtiques invasores	*
2	2.2	2.2.2	23	Elaborar un pla de prevenció per identificar les espècies exòtiques invasores i altres espècies plaga, i aturar i gestionar-ne la propagació	**
2	2.2	2.2.3	24	Elaborar la llista vermella dels hàbitats de Catalunya, segons els estàndards de la UICN i de la Comissió Europea	*
2	2.2	2.2.3	25	Impulsar i coordinar accions de protecció dels hàbitats marins	**
2	2.2	2.2.4	26	Revisar l'Inventari dels Espais d'Interès Geològic de Catalunya i aprovar un decret de conservació del patrimoni geològic	**
2	2.3	2.3.1	27	Aprovar una llei d'avaluació d'impacte ambiental de Catalunya	*
2	2.3	2.3.1	28	Dissenyar i implantar un sistema de seguiment efectiu de l'execució dels plans, programes i projectes avaluats	**
2	2.3	2.3.1	29	Incorporar la compensació sistemàtica dels impactes residuals dels plans, programes i projectes	**
3	3.1	3.1.1	30	Cartografiar els serveis dels ecosistemes de Catalunya, la connectivitat ecològica i els punts crítics per a la connectivitat	*
3	3.1	3.1.1	31	Establir criteris de protecció i millora del patrimoni natural i la biodiversitat en l'urbanisme i el planejament territorial.	*

Àmbit, OO, OE, Acció				Títol	Prioritat
3	3.2	3.2.1	32	Elaborar i executar un programa d'actuacions de millora i restauració de la infraestructura verda	**
3	3.2	3.2.1	33	Elaborar un pla de revisió i enderrocament de rescloses i infraestructures hidràuliques obsoletes	*
3	3.2	3.2.1	34	Recuperar la morfologia i les riberes en les masses d'aigua prioritàries i en les zones humides	**
4	4.1	4.1.1	35	Crear una taula de treball i concertació entre l'administració competent en conservació del patrimoni natural i la biodiversitat, l'administració agrària, forestal i el sector privat	**
4	4.1	4.1.1	36	Elaborar un pla intersectorial de conservació dels pol·litzadors	**
4	4.1	4.1.1	37	Potenciar la ramaderia extensiva per conservar els hàbitats agroforestals i prevenir els incendis	**
4	4.1	4.1.1	38	Reduir l'aportació al medi natural de contaminants procedents d'usos i activitats agrícoles i ramaders	*
4	4.1	4.1.1	39	Desplegar el programa de conservació de l'agrobiodiversitat, les espècies i varietats autòctones cultivades i les races locals	*
4	4.1	4.1.1	40	Enfortir el sistema de prevenció i compensació dels danys causats per la fauna salvatge en el medi rural	**
4	4.1	4.1.1	41	Posar en valor els productes agraris produïts en els espais naturals protegits	*
4	4.1	4.1.2	42	Revisar l'orientació dels plans de prevenció d'incendis forestals en els espais naturals de protecció especial	*
4	4.1	4.1.2	43	Crear un grup de treball per coordinar els organismes competents en gestió forestal, prevenció i extinció d'incendis, i gestió dels espais naturals i de la biodiversitat	**
4	4.2	4.2.1	44	Desenvolupar un nou model de pesca recreativa	*
4	4.2	4.2.1	45	Instal·lar sistemes de fondeig de baix impacte	*
4	4.2	4.2.1	46	Incrementar el control i la vigilància de l'ús públic en el litoral i el medi marí, i reduir l'impacte de les activitats nàutiques	*
4	4.2	4.2.2	47	Adoptar un model de governança de la pesca que garanteixi l'aprofitament sostenible dels recursos marins i la conservació de la biodiversitat	**
4	4.2	4.2.2	48	Donar formació al sector pesquer per a la implementació de mesures que redueixin les captures accessòries d'espècies protegides	*
4	4.3	4.3.1	49	Crear la figura dels acords voluntaris per a la biodiversitat en les empreses	**
4	4.3	4.3.1	50	Mesurar l'impacte del model productiu i de consum de Catalunya sobre la biodiversitat global	*
4	4.3	4.3.1	51	Quantificar els beneficis socials i econòmics que aporten al sector empresarial i productiu els espais naturals protegits	**
4	4.3	4.3.2	52	Corregir els suports de línies elèctriques que provoquen l'electrocució d'aus	**
4	4.3	4.3.2	53	Actualitzar el marc normatiu que regula les activitats extractives	*
4	4.3	4.3.2	54	Crear un grup de treball per implantar un sistema de producció d'energia eòlica compatible amb la conservació de la biodiversitat	**
4	4.4	4.4.1	55	Aprovar una nova Llei de caça	**
4	4.4	4.4.1	56	Introduir criteris orientats a la gestió dels hàbitats i les espècies en els instruments de planificació cinegètica i revisar la regulació de la mitja veda	*
4	4.4	4.4.1	57	Iniciar la substitució d'elements que continguin plom en la caça i la pesca	*
4	4.4	4.4.1	58	Unificar els criteris de gestió de les reserves nacionals de caça i els espais naturals protegits allà on coincideixen	*
4	4.4	4.4.1	59	Desplegar la legislació sectorial vigent en matèria de pesca continental i millorar la regulació de les zones de pesca	*
4	4.4	4.4.1	60	Treballar conjuntament amb els col·lectius de pescadors en la conservació dels ecosistemes aquàtics, la recuperació d'espècies autòctones i el control d'espècies exòtiques invasores	**

Àmbit, OO, OE, Acció				Títol	Prioritat
4	4.5	4.5.1	61	Desplegar les accions del Pla de foment del turisme de natura als espais naturals protegits més rellevants per a la conservació del patrimoni natural	*
4	4.5	4.5.1	62	Incrementar les adhesions des espais naturals de protecció especial a la Carta europea de turisme sostenible	*
4	4.5	4.5.1	63	Regular l'ús social i l'accés al medi natural	**
5	5.1	5.1.1	64	Enfortir els equips de gestió del patrimoni natural	**
5	5.1	5.1.1	65	Crear i desplegar l'Agència del Patrimoni Natural i la Biodiversitat	**
5	5.1	5.1.1	66	Crear un organisme de coordinació i seguiment entre els departaments de la Generalitat de Catalunya implicats en les polítiques relacionades amb el patrimoni natural i la biodiversitat	*
5	5.1	5.1.1	67	Crear espais per a la participació dels agents del territori en la governança de la natura	*
5	5.1	5.1.2	68	Aprovar una Llei del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya	**
5	5.1	5.1.2	69	Actualitzar normativa específica sobre patrimoni natural	*
5	5.1	5.1.3	70	Incrementar els mitjans dels cossos de vigilància que actuen en el medi natural i millorar la coordinació amb l'administració competent en patrimoni natural i biodiversitat	**
5	5.1	5.1.3	71	Reforçar la capacitat sancionadora de l'administració	*
5	5.1	5.1.4	72	Promoure acords de col·laboració amb els ens locals	**
5	5.2	5.2.1	73	Desplegar i reforçar el Fons del patrimoni natural	**
5	5.2	5.2.1	74	Establir mesures fiscals per afavorir la conservació del patrimoni natural	**
5	5.2	5.2.1	75	Identificar les mesures fiscals de les polítiques sectorials que tenen un impacte negatiu sobre la conservació del patrimoni natural	*
5	5.2	5.2.1	76	Crear el Registre d'acords de custòdia del territori	**
5	5.2	5.2.2	77	Concertar l'assignació de recursos econòmics del Programa de Desenvolupament Rural i altres fons a la conservació de la biodiversitat	**
6	6.1	6.1.1	78	Programar accions de socialització de la biodiversitat i fer un seguiment de la percepció social sobre la conservació de la natura	**
6	6.1	6.1.1	79	Sensibilitzar i formar els usuaris de la natura	*
6	6.1	6.1.2	80	Revisar els recursos educatius sobre el patrimoni natural	*
6	6.1	6.1.2	81	Incidir en la formació de col·lectius específics	*
6	6.2	6.2.1	82	Impulsar la custòdia del territori	**
6	6.2	6.2.1	83	Definir el marc d'una xarxa d'àrees privades d'interès natural	*
6	6.2	6.2.1	84	Definir les bases del model de cogestió marina i costanera	*
6	6.2	6.2.2	85	Coordinar les iniciatives de ciència ciutadana sobre biodiversitat	**
6	6.2	6.2.2	86	Introduir la conservació de la natura com a Servei Comunitari en els centres docents	*
6	6.2	6.2.2	87	Fomentar el voluntariat ambiental per a la conservació de la natura	**

** Prioritat alta / * Prioritat moderada